

**Poczinayasyą Statuta krola
kazimira w gymyą bosze Atho**

3 **napyrwey Gdysz podlvg pysma**
navky wszelky czlowiek wmlodoczy
 gest podobnyeyszy kvzlemv ywszelkye stw
 6 orzenye swiata gest nyetrwayące samo
 w sobie Ale przyrodzenye czlowieczne rychley
 syą sklony podlug swiata kvgrzechv nysz pod
 9 lvg swiathlosczy kv bogv Acz koly podlvg
 zrządzenya bosskyego stworzeny myelibi bycz
 czsny Wierny sprawyedliwi spokojny Aysze
 12 rospvsczone lakomstwo acz by sprawiedlywoscą
 nyebylo sklonyono Tedi zgoda ypokoy myedzi
 lvdzmy by zgynaly Akaszdy czso by syą gemv
 15 lvbylo vczynyl Ale ysze nawiączsza dobroc
 gest odlvdzi naswiecze sprawiedlywosc myłowacz
 czvdzego nyedrapacz opczego Aswego podlvg
 18 boszey woley y mylosczy vszywacz Przeto aby
 nyezgodny vczychnali Azgodny przespyeczność
 myeli Vkladi yprawa są przezrące bosze
 21 vstawyony

**Kazimirz zboga mylosczy krol polsky
wyznawamy thymto pysmem chcąc**

24 aby poddany krolestwa naszego a naymya
 polskyego obogego stadla geden zdrvgym
 poczesnye byl a geden drvgego nyevraszal
 27 Ale sprawiedlywosczy dopomagal Przetho

1: *Poczinayasyą*: inicjał *P* na cztery w., na marg. reprezentant *p*. — **21:** po tym w. odstęp jednego w. przed następnym akapitem. — **22:** *Kazimirz*: inicjał *K* na dwa w., na marg. reprezentant *k*. — **23:** *wyznawamy*: bł. zam. *wyznawamy*.

z osobney rady wyelebneho oczcza ksyądza ya
 roslawa gnyesznyenskigo kosczola Iarczybis
 3 kvpa Ytesz prelatow ystolnykow woyewod
 Ryczerzy y pospolstwa sylachty naszej yzie
 mye polskyey kv wieczney pamyaçzi vklad
 6 abo Statuta vstawilismy ktorez podpysmy ch
 czącz aby ge wzięli wzemy polskyey wszytczy
 zachowali podnarvszenym naszej mylosczy Ach
 9 czącz wyny wtych ksyągach vloszoney Bo cza
 sto kroczy zly acz acz nyebądze syą bal grozy Ale
 syą bądze bal wyny

12 **napoczątkv Sądow sądzącz strony
 tylko mającz boga przedoczma**

Aby złomcze prawdy A przedawcze swego sam
 15 nyenya yczyzy naleszeny nyebili achytroszczą
 swą sprawiedlywosc opvszczywszy kv gedney
 stronye drvgą opvszczywszy nyepzystali
 18 Vkladamy aczby nyektory Sądza wybrany moczą
 naszą albo gegu namyestnyk opvszczywszy
 boyaszny boga dzerszącz strona gedna zdal
 21 abo skazal yprzysądzył odzedzyna abo o gyn
 sze rzeczy przed Sąd yawno przywiedzony nye
 sprawiedlywie vcząszayącz drvgą stroną Tedy
 24 strona vcząszona odzowie syą kv wysszemv
 stolv Aysze gest obyczay wsądoch polskych
 ysze sądza ktoremv wyną dadzą nyepozy
 27 szcze wyny alysz by gegu dokonano paknya
 ly bądze przekonan tedy lvpyesze albo
 trzy grzywny stronye vraszoney przepadnye

6: *podpysmy*: bł. zam. *podpysalysmy*. — **7:** *wzięli*: bł. zam. *wzemy*, poprawiony przez kopistę w następnym wyrazie. — **10:** *acz*²: zb. powtórzone. — **11:** po tym w. odstęp dwóch w. przed następnym akapitem. — **12:** *na*: dla inicjału *N* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *n*.

zwyna ktora rzeczona pyathnadzescza sesromotą
 ma dacz temv ktori gego o nyesprawiedlywe [[d]]
 3 zdanye wyzwal kv stolv wyszszemv

**yaroslaw z boga myloszci Gnyesn
 yenykyey czyrkwie Iarczybyskvp**

6 postawyony vrzadem obeszrzenya wobyazdze
 ytesz powyacze Cracowskyem wszem pospoly
 cze tymto pysmem dawamy wiedzecz ysz mye
 9 dzy oswieczonym ksyądzem panem kazimirem zbo
 ga myloszcy krolem y patronem naszym sstrony
 gedney Abodzątą bratem naszym mylym Byskv
 12 pem Crakowskym sstrony drvgey porvszylo
 syą nyektore wąpnyeny odzessyączyny ygyn
 sze czlonky ktoresz nadole poloszylysmv Obye
 15 stronye nychczącz swego samnyenya vraszycz
 dobrowolnye kromye wszego błądv ychytroszcy
 kv twardoszcy swey y swych namyestnykow
 18 owszytky rzeczy y czlonky thy ktore thv są
 poloszony na nas spvszcyli yacoby narozgodzczą
 vfalyącą ygednaczą przygyatego Dawayacz
 21 yposzyczayącz nam wszythką mocz abysmy krom
 wszego sądv prawem gednym tako dvchow
 nym yaco swieczskym nyeszkodząc pod lvg na
 24 szey woley kv sstatkv przywiedly Przeto my
 zboszą pomoczą a maszow mądrozcy napelnyo
 nych Zradą zdozym rozmyslem dla pokoyv
 27 pospolnego yopory koszczelney mocza szlvbv
 obv stron Vkladamy myedzy Panem krolem
 Atesz Byskvpem Aby gdy ktori drapyescza

3: pozostała część w. niewypełniona, po tym w. odstęp jednego w. przed następnym akapitem. — **4:** *yaroslaw*: dla inicjału *Y* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. słabo widoczny reprezentant *y*.

dzesyączyny abo gwaltownyk rzeczy kosczelnych
 byl naleszon ma bycz vpomyenyon klyątwą z v
 3 pomynanym Zaprawdą acz by leszal wklyathwie
 mymo szeszcz myesyączy Tedy kmyecze podnym
 badączy ktorzy dawayą dzesyaczyna mayą bycz
 6 spanem klaczy asz do dosycz vczynyeny Agdy
 by tesz nyektora pany pana nyemayącz Abo
 wgynszych stronach badącz dzesyączyną wstar
 9 gla albo zdrapieszyla tesz thym obyczayem
 ma bycz klatha

ORany kaplana albo Szaka

12 Vstawyamy tesz aczby kaplana abo swyączo
 nego szaka gdzie koleby zabyto abo vra
 nyono abo wgyaczstwo wsadzono Tedy ta par
 15 rochia ma bycz zaklątą gdzesz slvszba bosza
 nyema bycz tako dlvgo alysz wynowaczecz
 bądźze wydan Byskvpowy Agdy by wynowa
 18 czecz zbyeszal abo vczekl tegdy kmyecze oney
 wszy albo myasta mayą przysyądz yaco nye
 mogly yącz wynowaczczza Ayaco nyebyly przy
 21 czyncze smyerczy zabytego Tedy Byskvp ma
 dacz rozgrzeszenye Awszdy wynowaczecz ma bycz
 powolan A przez kogo kole by byl vlapyon
 24 ma bycz wydan Byskvpowy [yną

Acz by pan chczal skvpycz dzessyącz

I Tesz ktory kole by pan po swey wszy dze
 27 syaczyną chczal by kvpycz ten przed swyą
 tym Iacubem ma targowacz sprelatem kto
 rego gest dzesyączyna paknyaly zamyeszka
 30 tedy prelat kromye wszego nagabanya pana
 dzesyaczina mosze przedacz komv chcze

12: *Vstawyamy*: inicjał *V* na dwa w., na marg. reprezentant *v*. — **26:** *I Tesz*: inicjał *I* na dwa w.

Szzego ma bycz dzesyaczina dana

I Tesz gdzie kole plug wogrodzech chodzi
 3 abo napolv thv dzesyaczina ma bycz spelna dana
 wygyawszy rzepą Mak Capustą Czebula y
 gynsze vszytky ogrodne naktore motyka albo
 6 rydlem rycz mogą stych dzessyaczina nyegest

Odzesyaczina konopną

Dzessyaczina konopną tako vstawyamy Gdy
 9 kmyecz czalym plvgyem wktorem ma woli
 abo konye a orze ma dacz vprawyonych kono
 py cztyrzy kyty Aktory polowiczą pluga orze
 12 dwye kycze Ktory nyema czym oracz ten ma
 bycz wyzwolon od dzesyacziny konopney

Owielyką klyatwą Interdicth

O wieliką kłatwą ktora rzeczona Int^{er}dicth Ta
 15 ko vkladamy ysze gdy by ktorymkoli oby
 czagem przydal są bycz Interdet wkracowie
 18 tedi gy tamo mayą trzymacz abyecz poslvszny
 Ale Kazymyrz czso gest podle Cracowa nad
 wysłą nyema gego bycz poslvszen Any kleparz
 21 ytakyesz Cracow owych myast klatwy nyema
 bycz poslvszen Tesz vkladamy ysze gdy kłaty
 do ktorego myasta wsy abo kosczola czyrek
 24 wie wstąpy tam nyemayą spyewacz tako dlv
 go alysz wygedze zonego myasta Atho czso
 pyrwey pokłatem trzy dny nyespyewano tho
 27 wzlamvgemy Ale yaco rychlo klaty wygedze
 tako ma bycz spyewano Aby nabosznosc szercz
 wiele lvdzy dlya gednego zapyeklego od slvszby
 30 bosskyey nye odpadały Ale gdzie koly kłatwa
 papyesska bądźe dana ktorey my moczy dacz

2: *I Tesz*: inicjał *I* na dwa w., na marg. reprezentan *i*. — **8:** *Dzessyaczina*: inicjał *D* na dwa w., na marg. reprezentant *d*. — **15:** *Owieliką*: inicjał *O* na dwa w., na marg. reprezentant *o*. — **17:** *Interdct*: bł. zam. *Interdict*.

Rozgrzeszenya nyemamy chcemy aby wsyąwszy
 3 gey kopyą przykazanye rzadnye a obyczaynye
 zachowano Ale o Int^{er}dikcze to trzymayąc yaco
 gesmy pyrwey poloszyli

Przygącze Statvth odziemyan

6 nyema bycz zadzyw acz podług rosyrzenya
 czasow obyczage albo vloszenye lvdskeye
 syą odmyenylo by gdysz masstwo nyetylko
 9 w szylach czala any czvdnosczy harnaszv ma
 bycz seznano przeto my Kazimirz zboga
 mylosczy pospolv zriczerstwem naszym Obesz
 12 rzawszy to z boszą pomoczą ysze oddawnych
 czasow wziemyach krolestwa naszego czasto
 krocw sądzecz nyepodług zgody Ale podług
 15 swych głow smyslv a starych lath rozvmow
 rzeczy przednye przeszle rozmagycze sądzą
 Temv ta rzecz tako agynszemv tasz rzecz gy
 18 nako Dla ktorego rozdzieranya rzeczy myedzy
 naszymy poddanymy gadky ymieszanya
 pochodzą Przeto kvchwale boszey ymathky
 21 gego ywszech swiątych a navszytek naszych
 poddanych vloszylysmv tho myeszanye sadow
 bycz zlomyono chcąc aby od [.] tychmyasth
 24 asz na wieczne czasy podług thych Statvt wszy
 stczy pospolicze Sadze ziemye krolestwa na
 szego rzadzylv syą ybadą sądzycz Itesz ta
 27 ysta Statuta pylnye zachowali

Twardoscz tych Statvth

a gdysz vklady abo Statuta nye są any
 30 mayą bycz przypysany rzeczam myna

6: *nyema*: dla inicjału *N* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *n*; — *rosyrzenya*: litera *-s-* oznacza równocześnie zakończenie przedrostka *roz-*. — **7:** *obyczage*: napisane na jakimś innym nieczytelnym wyrazie. — **23:** po *od* skreślona jakaś litera. — **29:** *a*: dla inicjału *A* zostawione miejsce na początku trzech w., na marg. wpisany reprezentant *a*.

lym Ale badącym albo przyszym przeto chce
 3 mi aby nasze vkladu y Statuta tento czas w
 wysliczi sloszone wszytci ziemyanye przyiali

Odzedzina wsasyedstwie

gdysz by kto przed Sąd pozwal nyekogo
 6 odzedzina wpienydzoch zastawiona
 Agdy by go kv sądv przyzwal azatym gdyby
 sampyerz narocze zawytne nyestal Tedy
 9 powod abo gyszecz dziedzina otrzima pye
 nyadze sampyerzowy wroczywszy

Rosąd ogranicze

12 czastokroc myedzi naszimi poddaniami ogra
 nicze gadky bywają myedzi ktorimi na
 klad straw y szylnych roboth rostargnyenya
 15 bywają Ato przeto ysze myedzi dwiema dze
 dzinama strvmyeny abo rzeka plinye Aprzeto
 acz dwie dziedzinye znow obapol gedney rzeki
 18 posadzają są Tedyby kaszda strona swoy
 brzeg ma rządycz y strzymacz Agdy by rzeka
 moczą swą ale nye czlowieczą opvszczywszy
 21 pyrwszy byeg gynszym byegym są obroczyła
 Tedy ony brzegy ktorimi pyrwey woda rzeki
 czekla dziedzynam bada zagranycze a kmyecze
 24 zobv dzedzynv wonem geszerze wolno ryby
 mogą lowycz I nato mowimy my Acz by
 tesz rzeka moczą czlowieczą gynady obroczo
 27 na Awszakosz pyrwsze brzegy myedzy
 dzedzinamy graniczą czynią

Kaszdy ma stacz pod swą choragwą

5: *gdysz:* dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. wpisany reprezentant *g*.
 — **11:** *Rosąd:* litera *-s-* oznacza równocześnie końcowe *-z* przedrostka *roz-*. — **12:** *czastokroc:* dla
 inicjału *C* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *c*. — **17:** *znou:* końcowa litera
-w oznacza równocześnie końcówkę *-u*. — **18:** *Tedyby:* bł. spółnik zam. *Tedy* przed praes. *ma* (*rządycz*).
 — **25:** *I nato:* może bł. zam. *I nako*.

PRawo ryczerskye nyektorzy z naszymy ry
 czerzow mayacz nasobie riczerską czeszcz
 3 Gdy nagrodzech naprzeczyw nyepriaczelom
 bada posadzeny abo nawalkach wszali obiczay
 nyestacz pod szadną choragwą Ato przeto aby
 6 grozy pvschek albo stroszey są vchowali kto
 raz to stroszą gynszy panowie podlug vrzadv
 gym postawionego myedzi sobą poczynay
 9 Abogem zly gest czlowiek ktory nyeprzyiagi
 swemv czialv Przeto vkladamy aby kaszdy
 riczerz albo prosti slachczycz pod swa choragwą
 12 stal Aby gdy przydą walky vmyalby swe
 myesczce pod choragwą odzershcz kv obronye
 nyv swey choragwie Paknyali od tychmyast
 15 ktorego tako nyeposlusznego nam wydada prz
 ez naszego komornyka pod ktorego chorag
 wyą myal by stacz Tedy konye tego ryczerza
 18 albo slachczicza przydawamy podkomorzemv

Vynny ma bycz dan zarąką dlvsznykowy
 gdy geden drugiego przeprze Sadownye a
 21 zdadaży gy vynnego bandz odlug abo ok
 torakole rzecz ten od sądv nyema odstapycz
 alysz dosycz vczyny Ale ysze nyektorzy swą v
 24 falnoscą abo tesz dla nyedostatkv zdany prz
 ed sądem dosycz nyevczynywszy [[prz]] precz od
 chodzą Przeto chcemy aby taczy zato nyszad
 27 ney wyny nyepodyaly Ale gdy badaży przeparczy
 sądownye mayą bycz dany zarąką Paknyaly
 zyączstwa vczekną tegdy yvsz odyączstwa badaży
 30 wyzvoleny Ale odlug nyczs wyiawszy ozlodzeystwo
 oto yączstwa nyemoga bycz prozny

Odzczekowanyv wynach

1: *PRawo*: dla inicjału *P* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *p*. — **20:**
gdy: dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *g*. — **32:** *wynach*:
 początkowe *w*- oznacza jednocześnie przyimek *w*.

o zaclady nyektory vrząd[[i]] chcemy poloszytz dla
 vbstwa naszych poddanych Bo navczili są
 3 lakomy Sądze y gych vrzadnyczy Isze gdy nyek
 tory sziemyanyn wyną przepadnye sadownye
 Tedy byoraą zaklady Aprzezwszego zamieszkania
 6 myedzy sobą dzela lasky any mylosyerdza
 szadnego nyemayacz Przeto my chcącz ten
 obyczay zatraczytz Vstawyamy aby Sądza abo
 9 wogewoda albo starosta abo oprawcza albo
 ktoricole gych namyestnyk zaklad weszmye
 owyną na naschem sziemyanynye bogatem
 12 abo vbogem slachczyczv albo prostem tho
 gest konye abo gynsze bydlo abo ktore kole
 gynsze rzeczy nyemayą rozstargacz any dzelicz
 15 myedzy sobą Ale gestly zymye tedy zatydzen
 Agestly lecze tedy zadwie nyedzeli mayą bycz
 chowany Ato lubo sprawnye lubo nyespraw
 18 nye zaclad bądźże wżat Awszakosz ten czygy
 gest zaklad wedw nyedzeli ma gy wypra
 wycz Pakliby nyewyprawyl any chczal
 21 wyprawycz Tedy ten zaklad ty to Sądze
 slvsznye myedzi sobą mayą rozdzelycz Pak
 libi czy ysczy Sądze abo gynszy ktorzy naw
 24 yrzchv są wypisany przyczyw naszey wo
 ley vczynyli A zaklady przed czasem vstaw
 yonym myedzi sobą rozstargali Tedi temv
 27 czygy gest zaklad lubo badze kon abo gynsze
 szwierzą sszkodą podług osaczowanyą mayą
 odloszytz ayzwyną pyathnadzescza ktori acz
 30 chcze szaczvnk zakladv swym samnyenym
 ma poprzysyądz

O pyeczący oczzowey y synow

1: o: dla inicjału *O* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *o*; — *vrząd[[i]]*: nad przekreśloną literą *i* ktoś późniejszą ręką dopisał *i*. — **14:** *rozstargacz*: tak w rkpsie. — **19:** *wedw*: końcowa litera *-w* oznacza równocześnie końcówkę *-u*. — **26:** *rozstargali*: tak w rkpsie.

dla tego ysze synowie zoczczem gedną krwyą
 są spoyeny ayakoby geden czlowiek myedzi
 3 sobą są Przeto czwyrdzimi aby poky oczecz żyw
 szadny syn swey pyeczaczy nyenoszył gedno ocz
 czowey pyeczaczi vszywał

6 **Szoltys ma nawoyną gechacz**

vstawyamy aby kaszdi Szoltys tako dvchow
 ny{ch} jako swieczskych panow Podlug swey
 9 moczi kaszdy snamy nawoyną poczagnał

Dvchowny mayą gechacz nawoyną

POtrzebno gest aby kaszdy prawa swego vszy
 12 wal Ale ysze czasto krocż dvchowny wocz
 czysznye myeschkayą Praw any vkonow kro
 lestwa naszego podlug zemyan aslyachty na
 15 szey nyepostapvyącz Awszakosz krolestwa na
 szego jako gynszy ziemyanye poszywayą
 Przeto vstawyamy aby kaszdy dvchowny oczcz
 18 yzną podnamy trzymayącz podlug saczvnkv
 gymyeny nakaszdą wyprawą snamy poge
 chal Agdyby nyechczal nawyp^{ra}wa woyny
 21 gechacz Tedy gymyeny ma sstapycz swemv
 bratv albo blysznyemv przyrodzonemv Agdy
 by tego nyechczal vczynycz any woyny postą
 24 pycz tedi tho gymyeny tych dvchownych na
 naszą pracza przypysvgemy ktorym owszeyky
 mylczeny vkladamy

27 **Wdowa ypanna ma myecz rzecznyka**

isze dla krechcocy panyenyskyey ytesz dze
 wyczey obczowane masskye ma bycz od
 30 dalono Aby gdy ony kogo pozową albo

1: *dla*: dla inicjału *D* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *d*. — 7: *vstawyamy*: dla inicjału *V* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *v*. — 11: *POtrzebno*: dla inicjału *P* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *p*. — 28: *isze*: dla inicjału *I* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. niewyraźny reprezentant *i*.

ge kto pozowie na nyektori rok albo prawo Tedi
 chczem aby Sądza swego podsadka abo gynsze
 3 go namyestnyka tey panyey ysgey sampierzem
 do gey gospody ma poslacz przedkctorym szetho
 rzecz ma poleczycz swą swemv rzecznykowy abo
 6 rządncy abo komv syą gey bądze lvbycz

Opospolnem rzecznykv

isze gdy wszelky czlowiek sam swey rzeczy
 9 drugdi nyemosze przewiescz przeto chczeni
 abi kaszdi czlowiek ktoregokoli stadla bądz
 przed sądem sobie rzecznika zrządzył czso by
 12 gego rzecz przewiodl

O Rozgodzenyv Sadzy

isze rozmagiczi sądze rozmagicze ortel wydawayą
 15 a rzeczy czastokroc podlug swey woley rosądzayą
 Przeto chczem aby Sadza geden pewny osobny a
 wybrany byl w kracowie A drugi w Sadomy
 18 rzv Agdi my {w} którą zemyą przerwczoną wgedzemy
 Tedi Sądza ypodsadek tego powiatv na naszym
 dworze mayą bycz vstawycznye mocz Sądow
 21 yrzeczy przednamy wyznawayancz A orzeczy dze
 dzynne daley trzech nyedzel rok v nyemayą dacz
 Ale gdy bądze szaloba o dzedziną tedi Sadza abo
 24 podsądek przerwczoną szalobą przednamy ma
 wypowiedzecz Amy zryczerstwem naszego dworv
 thą [g]ysta rzecz rozgodzimy procz bysmy bili nye
 27 ktorym nagabany m pylnym ogarnyeny tedy
 szeszczy abo przynamnyey cztyrzem kv Sadzy
 ypodsadkowy poleczimy ktorzy taką rzecz dzedzy
 30 nną podlug sprawyedlywosczy rozgodzą

Wkaszdem powyacze ma bycz Sądza

8. 14: *isze*: dla inicjału *I* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *i*. — **12:** *rosądzayą*: litera *-s-* oznacza równocześnie końcowe *-z* przedrostka *roz-*.

VStawamy abi kaszdy wogewoda myal
 swego Sądzą vloszonego To gest Cracowsky
 3 gednego A Sądomyrsky drugiego ytesz Starosti
 mogą myecz kaszdi swego Sadzą

Ogodzynye Syedzenya

6 pyrwey ten byl obyczay ysze any godziny
 any Czasv trzymano przysądzech Aczasto
 kroczech czy ktorzy myeli czso sprawyacz wsądze
 9 alysz po obiedzech obszarwszy syą a opywszy syą
 przychodzili ktorzi czastokroczech stolecz sadowy
 nagabali A sprawyedlywosc owszeyky zatra
 12 czali Przeto aby czas ygodzyna Sadow byla
 sprawiedlywa Vstawamy aby odytchmyast
 Sądze kaszde sady abo roky sądzili poczawszy
 15 odezzaranya asz do dzewyatey godziny to gest do
 polvdnya Agdy by tego dnia wszytkych rze
 czy nyedokonali Tedy kromye vczaszzenia stron
 18 yvstrzeyszego dnia do teysze godziny mayą po
 zywane rosprawycz

ORozgodzenyv rzeczy wsądzech

21 by lacznyey rzeczy wsądzech odprawiali Ch
 czemy abi Sadze nyewaszacz sobie person
 bogatego abo vbogego Ale podlug vrzadv po
 24 szywayących to gest Sądierza zgyszczem wez
 wawszy wyslvchali awyslvchawszy rospravili
 Ale vrząd pozywayących pysarz podstracze
 27 nym swego vrzadv ma powyedacz nygedne
 mv krothko nyeczynyacz ktoresz to podlvg
 pozewnych lystow wozny glosem myanowacz
 30 ma przyzywacz tako ysze kto pyrwey pozwal
 tego pyrwey odprawycz atako asz do ostathkv

1: *VStawamy*: dla inicjału *V* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *v*. — **6:** *pyrwey*: dla inicjału *P* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *p*. — **15:** *odezzaranya*: tak w rkpsie. — **21:** dla inicjału *A* puste miejsce na początku dwóch w., reprezentanta brak. — **30:** *przyzywacz*: bł. zam. *przyzywacz*.

3 rzeczy Paknyali strona kromya przyczini ktora
 by syą mogła wyprawycz kv sądv nyestala a
 3 przez woznego trzykrocZ zawolano nyestala
 any przez syą any przez posla Tedy gyszczowy
 kaza odstąpycz Adruge rzeczy pylne rozp^{ra}wiacz
 6 asz dokonycza Paknyali ona strona trzyk
 rocz zawolana przez woznego przydzewyątey
 godzinne syą nyevkasze sądzam Agdyby sądzą
 9 chczal odstolcza wstacz lepak trzykrocZ ma
 bycz wezwan gdy kole nyestanye tedy ma
 bycz zdan wczem bądźe poszalowan

12 Onyczczenyv Sądv

gdyby {nye}kto kv myesczczv gdzeszto Sądze syed
 lyby kv sądenyv kromye odpvsczenya
 15 wstąpył abo potrzebyzny nyemyal To gest kv
 proszenyv lysta pozewnego ato vczynyl swą sy
 myaloscą abo vfałnoszcą ten kromye wszego
 18 odpvsczenya przepadnye wyną rzeczoną pyath
 |nadzesscza

Gdze kto ma Sądzycz

21 SAdze mającz Sądi poloszone wsyalibi sobie
 w obyczay myesczcza yarczy gdze kv Sądze
 nyv wybyracz Ato strony vcząszayacz Przeto
 aby kaszdy sądza wiedzal gdze ma sadzycz
 24 Chczemy aby Pan Cracowsky wtrzech myast
 och To gest wkracowie W Andrzeyowie w
 Wysliczy sądzyl Paknyali to gynaczey vcziny
 27 Abądze Sądzycz pogynszym myastom tedy od
 nyego mosze bycz odezwano yako nyedp^{ra}wego
 sądzey To yste vstawyamy o panje Sandomyr
 sądzey To yste vstawyamy o panje Sandomyr
 |skym

30 Slvszebnyk tako ma pozywacz

3: *zawolano:* bl. zam. *zawolana*, por. w. 7, Sul 25: *wezwana*. — **13:** *gdzyby:* dla inicjału *G* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *g*. — **19:** *Ggdze:* tak w rkpsie. — **20:** *SAdze:* dla inicjału *S* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *s*.

ysze czastokroc przez pozewne listy bywa vczą
 szenie Ato przez sądze przeto vstawamy abi
 3 sluszebnyk tym obyczagem pozywal Ggdy
 ktorego zemyanyna ma pozywacz tedi dogego
 wsy gechawszy kmyecza nygednego nyervsza
 6 yącz any gabayącz dowroth onego ziemya
 nyňa przygechawszy swą laską ma vderzycz
 w wierzege Agego zawolacz powiedayącz
 9 przyczyną ktorego sądzy przykazanym Akto
 pozywa a ocz Agdy by ypana ykmyecza po
 spolv myal pozwacz Tedy tymsze obyczagem
 12 lyaską w wrota kaszdego kmyecza vderzywszy
 ma pozwacz

Opozwoch kogo ma pozwacz

15 alye ysze czastokroc nyenawysczy dla sziem
 yanye wzali wobiczay abo dla nakladv staw
 Gdy pozywayą pana nyektorey wsy tedi kro
 18 mye wynty ykmyecze pozywayą Przeto chce
 my ysz gdy ktory ziemyanyn takye vcząszenie
 vczini anyewynnye kmyecza bądźe pozywal
 21 ten przepadnye wyna rzeczoną pyathnadzescza
 Ale gdy by kmyecze byli vynny tedy makaszde
 go pozwacz osobno dowroth gegu gechawszy
 24 a lyaską vderzywszy przyczina ma powiedzecz

Sampiercza przedny ma poloszyz szalobą wszytką nalyscze pozewnem

27 PRzydawa sąą cząstokroc ysze dworzanye
 naszego dworv albo gynszy ktorzy kole
 przed nas albo przed sądzą naszego pozywayącz
 30 chytrze arozmagite szaloby wymyslayą dla
 vcząszenią strony apotąpyenya Przeto my

1: *ysze*: dla inicjału *Y* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. słabo widoczny reprezentant *y*. — **3:** *Ggdy*: tak w rkpsie. — **15:** *alye*: dla inicjału *A* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *a*. — **27:** *PRzydawa*: dla inicjału *P* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *p*.

chcacz pomocz obyema stronoma Vstawiamy aby
 odtychmyast czy ktore pozową przed nas albo przed
 3 naszego sądzą dobre adluge ymyeli rozmyslenye
 na odpowiadanye przed sadem aby takymy chyt
 rosczamy abo chytrzymy szalobamy nyebyli przechy
 6 trzeny Przeto chcemy aby sąpyncza abo porcza
 przedny szalobą wszythką poloszył nalyscze pozewnem
 tako ysze nyebądze potem nyczs przyloszono kv szalo
 9 bie Tako tesz gdy by kto byl pozwan odzedzyną abo
 owyeliką Su^mma pyenyądzy to gest oczterdzessczy
 grzywien temv ma bycz dan pospolity rok przez Są
 12 dżą ytrzy nyedzele Ale gest ly omaly dlug abo oslowa
 tedy nazayvtrz rok gemv ma bycz dan

Slvszebnyk ma pozwacz zwolyą Sądzey

15 czastokroc przednas skarga przynaszana kako
 slvszebnydzi abo wozny geszdżacz pozemyam kro
 lestwa naschego vbogą slachtą ytesz dvchownych
 18 wsy navczyli są lvpycz ato kromya szadney vini
 ykromya woley naszych vrządnykow abo Sądzy
 skladayą nanye pozwy adawayącz gym roky Przeto
 21 vbostwo vbawszy są groz gych pyenyądzmny goto
 wymy przepraszayą dla ktorey chytroszczy chczem
 aby odtychmyast nasze vbostwo nyzdradzono Ale
 24 ktori gedno tho sluszebnyk vczyiny tedi gemv licze
 ma bycz przeszono a gymyeny wszythko na nas
 ma bycz wżato Tasz tesz vyną przepadnye gdy by
 27 kogo pozwal kromye przykazanya naszego sądzey

Panowie nyemayą przychodzycz przed Sąd zbronną rąką

30 dla przyrodzonych abo przyiaczol abo slvg nyek
 torzy przed sąd navczyli są sylną moczą prz
 ychodzycz Athv grozamy wsądze czastokroc wycz
 33 astwo otrzymvya vbostwo potapyayącz Przetho

15: *czastokroc:* dla inicjału *C* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *c*. — **30:** *dla:*
 dla inicjału *D* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reperezentant *d*.

3 Aby są taczy wsczagnali chczem aczby to ktory vczy
 nyl pokvpy wyną kvstolv naszymv kromya wsze
 go odpuszczenya ktora rzeczona pyanthnadzesczą

Złostnyk podlvg zaslvgv ma czyrpyecz

6 PRzydawa są częstokrocysz gdy nyektorzy
 bywayą pozwany przednasza oblycznosc o
 nyektore vini tho gest ogwalt abo złodziejstwo
 9 wzięli sobie obyczay ysz tho nye swą wolą ale
 przykazanym swych panow abo starszych czynią
 12 ktorąsz to wymową odzłoczy y odsmyerczy czasto
 kroczy byli wyzwoleńy czsosz esmy vznali ysz tho
 bylo przeczywko sprawiedlywosczy boszey Przeto
 15 boyazny boga mającz przeczyw temv vstawyamy
 ysz gdyby ktorego złostnyka przednas abo naszego
 18 vrządnyka pozwano adokonano Tedy szadną wy
 mową nyema bycz wyprawyon gedno podlvg za
 slugy ma vcyrpyecz ytesz ma odpowiadacz wymo
 21 wy nygedney swym panem nyemayacz Aczby tesz
 nato vkazowali przywylege abo ktore twardosczy
 nasze abo naszego namyestnyka my dla rozmno
 24 szenya złoczy myedzy takymy takyeto lysty odwo
 lawamy y kaszemy ge zanyczs myecz Agdy by kto
 odzedzyna abo gynsze rzeczy przednas byl pozwan
 bądze poszalowan ma bycz zdan ayskazan potapyo
 |ny

Szadny kromye powodv nyema bycz

27 NAszy vrządnycz abo gych namyestnyczy abo przy |**pozwan**
 rodzeny abo slvg gych wżali to wobyczay z
 gnyew chcąc strawy a robothy nadktorą kole per
 30 soną vczązycz Abo chytroszą nanych nyektore
 pyenyądze abo gynsze ktore dary wącz naty yste
 pozwy dzywne arozmagyte wynaydvją Przeto

5: *PRzydawa*: dla inicjału *P* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *p*. — **27:** *NAszy*: dla inicjału *N* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *n*; — *vrządnycz*: bł. zam. *vrzadnyczy*. — **28:** *slugo*: bł. zam. *slugy*; — *zgnyew*: końcowa litera *-w* oznacza równocześnie końcówkę *-u*.

3 chcem aby taky czso go pozowie kromye powoda ten
 przepadnye vyną rzeczoną pyathnadzescza temv kogoo
 3 tako pozowie Przykazvgem tesz sądzam ypod sądkom
 aby od tychmyast kromye powodv nyewydawały
 pozwow naktorem pozwie ma bycz tesz przyczyna
 6 ocz ma bycz pozew [stronach

Gdy odpyerayą kym ysz byl wdalekych

9 gdy nyekto odzedziną byl by pozwan Aodporcza
 częstokroc chytroszcą przed sądem tako odpyra
 ysz pyotr abo Ian wgynszych stronach ato przeto aby
 wlosnemv dziedzyczowy dzedziną odczynął Aten kv
 12 dzedzynye ktori tako odpyra mowy aby nyczs nye
 myal atako otą ystą dzedzyną nyechcze odpowia
 dacz Przeto chcem aby gdy pyotr abo Ian moczą Są
 15 dzey nadzedzynye oktora syą dzege abo wparrochy
 kv ktorey ta dzedzyna przyslvcha bądźe trzemy razmy
 przez woznego yawno wywolayacz kv odpowiede
 18 nyv przypozwan dayacz gemv pewny rok y mye
 szczce Agdy nyestanye kv odpyranyv Tedy sądza
 podlvg szaloby powoda ma skazacz atego nyestalego
 [zdacz

21 Odzeczgowanyv dw wolv

DOwiedzelysmy syą kako gdy nyektori ziemyanyn
 onyeposluszenstwo zdan bądźe nadzeczgowanye
 24 Tedy gdzie by myano wżacz szecz wolow thv wezmą
 trzydzessczy abo czterdzessczy Anyszli ge przywyoda tam
 gdzie by sprawem myeli stacz tym ge myedzy sobą
 27 rozerwą Przeto vstawiamy aby opyrwe nyeposlv
 szenstwo sluszebnyk sedwiema pacholkoma sadzey
 ma gechacz dowsy tego zemyanyna atamo gestly
 30 sam zdan w wynye mayą mv wżacz dwa woly
 Asąly tesz zdany kmyecze tedy kmyeczowy pogednemv

2: *kogoo*: tak w rkpsie, lekcja niepewna. — **7:** *Gdy*: dla inicjału *G* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *g*. — **22:** *DOwiedzelysmy*: dla inicjału *D* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *d*. — **27–31:** *aby... ma gechacz*: bł. praes. po spółniku *aby*.

wolv To tesz owtore szadne nyeposluszenstwa vczynycz
 przykazvgem dw wolv Anaknyeczv pagednemv Ale
 3 Otrzeczce acz przepadnye Tedi to ocz bądze pozwan
 ma straczycz ktorego sądza ma osądzycz Tego tesz
 nyepodpvsczamy aby thy woli tako wżate kromye w
 6 szego obraszenya karmyącz lecze chowany dwie nye
 dzeli Azymye thydzen Apoty ch dnyoch nyewypra
 wyeny kromye ktorey wyni nam abo naszymv Sądzi
 9 mayą bycz przysądzeny To tesz chcemy gdy slvszeb
 nyk przydzeczkwanyv nyektorego zemyanyna spa
 cholky sądzey gwałtem wevsy abo przedevsyą
 12 abo wgranyczach abo zagranyczamy albo gego km
 yeczow byl by odbyth Tedi taky zemyanyn
 nam abo naszymv sądzi przepadnye wyną pyath
 15 nadzescza a zaklad temv komv przysądzon byl
 sadownye zdruzą vnaą tesz pyathnadzescza ma
 dacz Paknyalibi vsporą zakladv tako skazane
 18 go ywyn tako przepadlych nyepostąpył azanye
 nyechczal dosycz vczynycz Asnad dla mocy
 gego Sądza nyesmyal by go dzeczkwacz Tedi
 21 tako czynyącz przepadnye nam vyna rzeczoną
 syedmynadzessyath [ąth]

Ovinaą ktora rzeczona Syedmnadzesy

24 ale ysze vina rzeczona Syedmnadzesyath [y] nyko
 mv nyema bycz skazana gedno naszymv stolv
 Przeto chcem aby wiedzano gdzie abo ocz ma bycz
 27 skazana Napyrwey komv dadzą vnaą Opozostwo
 anyemogl by są wyprawicz Drvge komv
 dadzą vyna o gwalt abo o rozboj nadobrow
 30 olney drodze a nyemosze są oczyszczycz Trzecze
 gdy kto nyeczczącz sądv naszego przed sądem mye
 czą abo korda dobyłby Czwarte gdy kto kogo
 33 sadownye oktorą rzecz zdadzą yskazą dosycz vczy
 nycz Atento wzgardzy dosycz vczinicz Any rakoym

2: *dw:* końcowa litera *-w* oznacza równocześnie końcówkę *-u*. — **24:** *ale:* dla inicjału *A* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. niewyraźny reprezentant *a*. — **32:** *kto:* zb. dod.

Postawywszy kv dosycz vczynenyv wspornye odsądv
 3 odygdze Czy wszythczy tako czynyączy tą vnią mayą
 bycz potąpyeny

Odzczkowanyv zemyan

ale vbostwo czastokroc naczysk yszkody nyemale
 6 czyrpyą Przeto ysze nyepodług sprawiedlywosczy
 ale wyączy wspani swą moc v kazvyączy kv dzezcz
 kowanyv jako nawoyną gyadą natho nyemayączy
 9 przyzwoleną odsądzezy ny przeparwszy zadną vnią
 ziemyanyna Albo gego kmyecza drapystwo czynyączy
 Przeto chcemy aby sądza abo podsądek kvdzezckow
 12 anyv nyewyączy poslal gedno dw pacholkv sslvsze
 bnykyem Sądza tesz nyema kazacz dzezckowacz nykogo
 przewini abo alysz sądownye bądźze zdan nadzczckow
 15 anye Paknyali to ktori sądza gynaczey vczyni moczą
 albo smyaloscą swą kazączy kogo przez vini dzezckowacz
 atho dla swego poszytkv Tedi sądza temo kogo tako
 18 dzezckowano bydlo abo gynsze rzeczy tako wżate albo
 gego kmyeczowy acz by tesz byli dzezckowany powiada
 yączy askarszączy ysz nyesprawyedlywie dzezckowany
 21 kromye szkodi y obraszenya ma wroczyz adacz narakoy
 mye rok pewny gym poloszywszy nasprawą abo doko
 nanye swey nyewynnosczy Paknyali dokonayą swey
 24 nyewynnosczy Tedi sadza albo podsądek zakaszda p^{er}soną
 albo kmyecza tako dzezckowane panowy tych kmyeczy po
 kvpy abo przepadnye vini rzeczonye pyaczadzessza

27 Powod ma pozwacz Sapyerczą

powod ma pozwacz Sapyerczą agdy narokv sapyerz
 stanye apowod nyestanye tedy sąpyercza ma
 30 bycz wyzwolon aod rzeczy przez powoda pozwanye acz
 by tesz Sapyercza nyestal sam abo przez posla Tedy dla
 nyeposlvszenystwa ma bycz szdan w wynye dw wolv

33 Ozastawie dzedziny patrz

5: *ale:* dla inicjału *A* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *a*. — **10:** *drapystwo:* tak w rkpsie. — **17:** *temo:* bł. zam. *temv*. — **19:** *kmyeczowy:* bł. zam. *kmyeczom*. — **28:** *powod:* dla inicjału *P* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *p*. — **30:** *aod:* tak w rkpsie, litera *a* częściowo zdrapana. — **32:** *dw:* litera *-w* oznacza równocześnie końcówkę *-u*.

rychla rzecz wnyektorich sztvkach gest potrzebna
 abo tesz nyepotrzebna awszakosz przysądzech a
 3 rozgodzenyv rzeczy rychloszcz nyema bycz dzerszana
 Przeto chczem gdyby nyekto byl pozwan pyrwe
 wtore Trzecze kv odpowiadanyv naszalobą dowoda
 6 Atento nyestanye Tegdy dla tego nyeposlvszenstwa
 natrzeczem rok v ma bycz zdan apowodowy
 ma bycz przysądzona wlostna dzerszawa yma
 9 bycz dano gemv wdzedziną w wyżanye Asam
 pyercza yvsz ma [[d]] od stąpycz ystraczycz owszeyky
 przez przysądzony naszego sādzey Aczlibi byla
 12 szaloba odlug abo ozastawą a pozwan pyrwe
 wtore ytrzecze Atento by zamyeschkal abo
 stacz nyechczal kv wyprawienyv zastawy Tedi
 15 sādza ma przysądzicz wszystko czso gest zastawiono
 powodowy ydacz w wyżanye Aczlyby zastawa
 nyestala zathy pyenyādze wktorych by byla za
 18 stawyona Apowod abo czyge byli pyenyādze [[wk
 torych by byla zastawyona]] nyevczynyl szadney
 wymowy gedno proscze zastawą przygāl wpye
 21 nyadzoch Tedy ma ymyecz dosycz natey zastawie
 Ale ocz sobie wymowy którą przyczyną przyza
 stawie malego abo wielikiego gymyenia Tedy
 24 mały zastawą wmyesczech wpienyādzych Tedy
 gemv sādzą przysādzy pyenyadzi dopelnycz
 Aczly by tesz zastawa wyāczey nyszli thy pye
 27 nyādze wktorych zastawyona Tedy ostatek
 ma wroczytz temv czyya byla pyrwey

Odoswyathczenyv gwalu

30 PRzeto aby potwarz drogy nyemyala Ch
 czemy aby ktorego koly stadla nyeporvszony
 swey czczy czlowiek okaky koly gwalu przed

1: *rychla*: dla inicjału *R* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *r*. — 5: *dowoda*: bł. zam. *powoda*. — 30: *PRzeto*: dla inicjału *P* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *p*.

sąd bylby pozwan Tedy nany dobrym swiadcztwem
 ma bycz dokonan Paknyalito nyebądze tedy wlo
 3 sną rąką przysyągwszy sam odbądze Gdy by
 nyektorzy bili wgednem powieciez abo podgedną
 p^{ar}rochią a geden drugiego chczalby ozlodzeystwo
 6 nyektorych rzeczy wyzwacz przed sąd tho na vcz
 nycz nyszli rok mynye Paknyalitho vcziny porocze
 geden aszalobą nany ozlodzeystwo chce wznovicz
 9 Tedi to czso bądze nany mowicz swiadcztwem ma nany

**Gdy by myeszczanym dal [dokonacz
 swkno naborg abo posziczil przez zapysv**

12 yvsz chcąc konyecz vczynycz prawom Vstawyamy
 ysz gdy by nyektori myeszczanyn szemyanynowy
 dal Svknno naborg abo gynszą którą kvpyą abo
 15 poszyczyl kromya zapysv naktorem to yawno
 stal by dlug Tedy myeszczanyn swiathky ma do
 konacz swego dlugv nazemyanynye Aczby swiath
 18 kow nyemyal tedy gego zemyanyn wlostną
 rąką odbądze przysyągwszy

Odoswiatczyenyv swey slachetnosczy

21 rodzaj slacheczsky odrodziczow pochodzi Asy
 nowie odnych porodzeny gym tesz doswiat
 czayą syą bycz slachetnego rodzajv Przeto acz
 24 by syą nyekto myenyl bycz rodv slachethnego
 Agynsi by temv nyewierzyl Tedi ma doswiath
 czycz szesczą maszow swego rodzajv ktorzy tako
 27 mayą wyznacz przysyagwszy ysz ten gest brath
 nasz ygest spokolenya oczczow naszych

Odoswyatczyenyv ran

30 GEst przyszlo przednas kako pyotr sczygayacz
 Iana gest gy vranyl barzo navliczi Tedy

8: *geden:* bł. zam. *gednem.* — **12:** *yvsz:* dla inicjału *Y* zostawione puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *y.* — **21:** *rodzay:* dla inicjału *R* zostawione puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *r.* — **22:** *gym:* bł. zam. *gymy.* — **30:** *GEst:* dla inicjału *G* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *g.*

Ian pyotra pozwał przed sąd szalwyącz nany ysze gy
 vranyl Ian rzecl ysze ya gesm gy vranyl ale zge
 3 go początkyem Bo on mnye pyrwey vranyl ana
 to ya mam swiatky przeto my Ianowy przysadzy
 lysmy doswyateczyc na pyotra przeto ysze gy pos
 6 czygnął navliczi ygest gy ranyl Bo pyotr nye
 odeymował swego szywota Ale syą msczył swey
 [krzywdy

Ozlodzeystwye pczol

9 pyotr szalował na Iana przed sądem kako pczoly
 abo dzenia gego noczną rzeczą [[gego]] kradmye
 wzawszy do swego domv donyosl chcąc nany dos
 12 wiątyczyc Ale Ian zaprzal rzeczy złodzeystwa
 Rzekąc ya swoy myod yawno do swego domv
 przyniosl Tedy smy pyotra pytali byl ly by kto
 15 czso by wydzal gdy Ian wszawszy myod twoy
 nyosl doswego domv Tedy pyotr nyemayąc swia
 tkow rzekl ysz swiathkowie są zmarly nyemam
 18 kym doswyateczyc Tedy my vstawywszy przy
 sądzylismy Ianowy wlosną raka przysyągwszy
 odydz Ato tako aczby Ian nyebyl pyrwey
 21 porvszon weczczy [slvszebnyka

Odoswyatzenyv swiatkow na

pyotr szalował na Iana ysz gemv zadal czty
 24 rzy rany Tedy Ian poznal ysz to vczynyl
 przeto ysze pyotr moczą nagechawszy wdom
 gego maczerz abo syostra abo szoną abo dzew
 27 ką vranyl ktorasz raną aczkoly slvszebnyk ob
 [[worzy]] eszrzal awszakosz gynszymy swiatky
 gego chczal dokonacz Ale gdy sądza slvszeb
 30 nyka pytal gestly wydzal tą raną ktori tho
 zaprzal syą gey wydzecz Ale ysze pozaprzenyv
 slvszebnyka przez zamyeshkana Ian dokonale

9. 23: *pyotr*: dla inicjału *P* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *p*. — **10:** *kradmye*:
 bł. zam. *kradnye*.

swyatky ktorimi są zawyodl postawyl ktorzy
 poznali ysz raną tą ystą obeszczely Przeto my sezn
 3 awszy Ianowy swyatky skazalysmy yvstawily
 [przyppvsczycz

Odoswyatczyenyv ran

pyotr na Iana szalował ysz gy vranyl a Ian tesz
 6 mowyl ysz gy pyotr vranyl anato sya zawyodl
 swiadcztwem Tedy my natem rozgodzili tako
 gestly wesswadze pyotr Iana vranyl tedi Iano
 9 wo swiadcztwo ma bycz przypvsczono Ale gdy
 by kromye swady abo zatargnyenia Ian pyo
 tra vranyl Tedy podlug obyczaya pyotr swe
 12 rany ma Po przysyadz [gynszego nyebilo

Kłaty tesz mosze swiatczycz acz by

DOswyaczylismy tego dobrze kako dla klatwy
 15 czastokrocz wsporne nyektorzi to wzali w
 obyczay swiadcztwo odrzvczacz ktorym odrzv
 czenym czynya sylne vczysnyenye prawdze Prz
 18 eto otakye odrzvczenye tako vstawiamy kyedy
 kto by swiadcztwo wyodl atemv by to odrzvcza
 no swiadcztwo klatwą Tedi ten komv są
 21 tho sstanye kromye obraszenya swey rzeczy mosze
 gynsze swiatky wyesch acz ge ma Paknyaly
 nyemosze myecz gynszych swiatkow gedno czso
 24 są abo bada wklatwie Tedy chcemy aby
 ten od kogo clyatwa wydana bądze pod dobrym
 råkoyemstwem abo podprzysyagą dosycz vczy
 27 nyenya tym to kłatym rozgrzeszenye dano tego
 dla acz by czy ysczy swiatcowie swiadcztwa do
 konali Aby takim przeczywienym prawda nyez
 30 agynąla Acz by yvsz takim lvdzem kłatym roz

5: *pyotr*: dla inicjału *P* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *p*. — **15:**

DOswyaczylismy: dla inicjału *D* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *d*. — **24:**

wklatwie: litera *k* napisana na literze *y*. — **30 – 12v 1:** *roz|Rozgrzeszenya*: tak w rkpsie.

Rozgrzeszenya nyechczano dacz Ato tako ysz by to bilo
 yawno gdy by prosyly rozgrzeszenya Gdysz tho
 3 mamy znavyk boszey kto syą vkorzy yvsz gest rozg
 rzeszon Ale to podlug boga Ale nyevstawy czyrekwie
 swiątey Tedy chcemy aby kromye vraszenya rze
 6 czy to gest causi Sadza swiadeczstwo przyiącz przy
 sądzyl Ato swiadeczstwo mocz myecz nawieky

Przyiaczele mogą swiąthczycz

9 kvnrath dw pozyskował na domyenykv A
 nato wyodl szesz swiatkow podlug skazanya
 Sądzey myedzy ktorimy swiathky byl pyotr kv
 12 nratow przyrodzony tego pyotra domyenyk zamye
 szkal odwolacz gdy gynsze swiathky myanowano
 przed sądem podlug obyczaya thym ysz gest prz
 15 yrodzony krwią kvnratowy Apotem gdy swia
 tkowie przysyągdli domyenyk pyotrowo swiad
 eczstwo chczal odwolacz przeto ysz gest przyrodzo
 18 ny kvnratowy Przeto my vznawszy ysz gest
 przyrodzony myedzy przyaczelmy czastokroc
 rzeczy gednaya y wkładaya rychley nysz nyepili
 21 wtey rzeczy pyotra naswiadeczstwo vstawylimy

Dawnossz trzech lyat ytrzech [przypuszczycz

gdysz dawnossz wprawiech dla lenywstwa gest
 24 vstawiona Przeto vstawiamy aby kto koly
 by mnyamal wktorey dziedzinye nyeczso myecz
 podlug prawa ktorasz to gynszy trzymaya odtrz
 27 ech lyat ytrzech myesyaczy kromye wszego naga
 banya spokoyem Aczkoly tego dziedzina spraw
 nye nyebyla by A ow ktory by byl blyzszy kv
 30 dziedzinye wtem czassye tho gest trzech lyath
 ytrzech myesyaczy mylczy arzczy nyepocznye Tedy

9: *kvnrath*: dla inicjału *K* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *k*; — *dw*: bł. zam. *domw*. — **16:** *przysyągdli*: bł. zam. *przysyągli*. — **18:** *gest*: zb. dod. — **23:** *gdysz*: dla inicjału *G* puste miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *g*.

Vstawiamy ysz ma yvsz mylczech adzedziną straczycz
 Agdy nyekto wzastawie dzedziną którą zastawy V
 3 stawiamy aby ten ktori zastawy abo gegu przyrodzo
 ny przynamnyey gednącz wrok Przednaszym sądzą acz
 gy mosze myecz Abo wparrochy tey dzedzini abo na
 6 wieczoch abo naporoczkoch vswyathczyl ysz tą dzedz
 yną wtylko Pyenyadzocho gest zastawyona Tedy
 tako czynyacz ten czyia dzedzina abo gegu przyrodz
 9 eny ma mocz zatrzydzessczylath swą dzedzina wykvpycz
 y wyzwolycz Paknyali tego nyevczini nakaszdi rok
 asz do pyączynaczczelath Tedy wszystko straczy ama
 12 mylczech Ale pany masza mayącza mnymayącz syą
 myecz prawo kvnyektorey dzedzinye abo dla wy
 ana abo kakole gynaczey dawnoscz ma myecz
 15 do dzessyączy lath Paknyaly wtych leczech zamy
 lczy a nyeporuszy rzeczy tedy odswego prawa odpa
 dnye Ale gdy taka pany bądze wdowa mayącz
 18 mocz kv nyektorey dzedzinye ktorym kole obyczagem
 Ma myecz dawnoscz zaszecz lath Zamyliczili thym
 obyczagem yaco ypyrwey odswego prawa odpa
 21 dnye Athy dawnosczy mayą bycz trzymany gdy
 ziemya gest wpokoyv Bo czassv trwog abo za
 myeszanya otem narostropnosczy sądzy tho spvszcz
 24 amy Ale yączecz szadney dawnosczy nyema myecz

Odawnosczy dw lyath

IAn szalował napyotra ysz nagego dzedzinye
 27 przyszedwszy gest ploth wylamał ywszystky
 vszythky pobral Tedy pyotr odpowjedzal Isz
 Ian wtey ystey dzedzinye semną wednye ywnoczy
 30 asz do dw lath myeszkal mylcząc oty yste ploty
 a mnye nyegest nygdy nagabal nygednym slo
 wem Any rzeczą Przeto my seszrzawszy lenyw
 33 stwo Ianowo przysądzylismy Pyotrowy odydz
 dawnosczą dw lyath otaką rzec

24: przed wyrazem *Ale* dłuższy odstęp. — **25. 30. 34:** *dw*: litera *-w* oznacza równocześnie końcówkę *-u*.
 — **26:** *IAn*: dla inicjału *I* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. niewyraźny reprezentant *I*.

Dawnoscz openyądze zony

FRanczek ssyestrzenyczą lucią syrotą wmlodych
 3 leczech y zgymyeny yaco ssto grzywien naswą
 opyeką przyiał Potem gdy gescze gey lata nyeby
 ly wyszly Gest yą dal zamasz telko sedwyema
 6 dzesstoma grzywien Tedy lucia myeschkawschy smą
 szem Cztirzy lata Apocztyrzech lyeczech franczka vya
 swego o ostatek pyenyadzi nagaba ypozowie Ale fraⁿ
 9 czek gey spytal kako dawno schla zamasz ktora
 odpowiedzala yvsz cztyrzy lata awtych leczech fran
 czek nygdy nyebyl nagaban othy pyenyądze Prze
 12 to my vstawylismy ysz gdysz lucia sswogym mą
 szem myeskala sswym mąszem trzy lata ytry my
 essayące Afranczka wtych leczech nyegabala any
 15 pozywala Aczkole gey gescze lyata nyebyli wyszly
 ma mylczech Afranczkowy tym obyczągem daw
 noscz trzech lyat ytrzech myesyączy przysądzylismy

18 Odawnosczy dzedzynney

FRanczek przedal Ianowy dzedziną zasto grzywien
 a Ian natychmyast gemv zaplaczyl pyaczdzesyą
 21 grzywien Adruge pyenyądze slubyl gemv zapla
 czycz napewne roky Potem Ian nyedoplaczyw
 szy ostatka pyenyądzi zadzedzyną franczkowy
 24 dzerszal spokogem dzedziną zaczyrzy lyata Po
 tem nakonyczv czwartego lyata Ian kladl osta
 tek pyenyądzi franczkowy Tedy franczek gdysz
 27 mv syą tako dlugo [[wloklo]] zaplata nyesstala ko
 nyeczna chczal targ wzrzvczycz Tedy my chcąc
 pokoy myecz myedzy zemyany przysądzylismy
 30 franczkowy wieczne mylczeny dla dawnosczy a
 Ianowy dzedziną trzymacz pyenyądzi doplaczywszy

Oposzczenyv pszenycze

33 De pena pyathna[[dzescza]]{scze} Maior defert quatuor Grossos
 Minor duos grossos

2. 19: *FRanczek*: dla inicjału *F* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentanty *f*.
 — **33:** *De pena... minor duos grossos*: dopisane na dolnym marg., zdaniem P odnosi się do następnego artykułu.

FRanczek poszyczyl pyotrowy trzydzessczy kłod
 pszenyche Agdyszto czastokroc vpomynal fran
 3 czek aby mv wroczył Tedy pyotr nyeheczal mv
 wroczyz [[Ad]] agdysz gy pozwal pyotr pytal fran
 czka kako dawno gest yako mv poszyczyl ktory
 6 rzekl trzy lyata Tedy my franczkowy przykaz
 alysmv wieczne mylczenyne dlya tego dlugego

Oprzysyądze ktora trzynacze gest [czassv

9 ACzkole plath rzeczony trzynascze ktori podlug
 obyczaya sądza bral yvsz byl zagynął Aw
 szakosz potem wynalesly podgynszym myanowa
 12 nym slowie pyąthnascze ktorymszeto vbstwo
 vdrączayą Przeto vstawyamy aby orzeczy dze
 dzynne abo nyedzedzynne abo rzeczy wielkve Są
 15 dza myasto platv rzeczonego pyatnascze wzał cz
 tyrzy gosze A omnyeysze rzeczy dwa grosza ma wącz

Pyrwsze zdanye wswey moczy ma stacz

18 dysz rzeczy vmarle trudno wzbvdzycz yako
 mynąle nawstecz obroczyz Awszakosz są nye
 ktorzy czso rzeczy przesze ytesz sądem osądzone nye
 21 kakymy wymysly navczylysy wzdzyracz Ato wtem
 gdy nyektora bracza abo brath ssyostrą oczczyzną
 badą oddzeleny kczemvsz to dzalowy przed sądem
 24 brath abo syostra przygmą skazanye Apotem
 drvgy abo gynszy brath przyszedwszy przed sadzą
 ono skazanye odwolawa dokonawayącz abo
 27 chcząc dokonacz yszby przytem slazanyv nyebyl
 Chcząc aby to skazanye wypysano abo zagaszono
 Aktemv naszymy Sądze czastokroc syą sklamayą A
 30 rzeczy skazane wygassaly Przeto my chcąc pew
 nyeyszy konyecz thym rzeczam vstawycz Vklada
 my aby gdy bracza abo Syostra zbratem oczcz
 33 yzną badą oddzeleny aktemv przyzwałą abo

1: FRranczek: dla inicjału *F* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *f*. — **9:** ACzkole: dla inicjału *A* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *a*. — **16:** w zapisie *gosze* najpewniej brak skrótu dla *r*. — **18:** *gdysz*: dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. błędny reprezentant *v*. — **27:** *slazanyv*: bł. zam. *skazanyv*. — **29:** *sklamayą*: bł. zam. *sklanayą*. — **32:** *Syostra*: litera *a* przerobiona z *y*. — **33:** *przyzwałą*: bł. zam. *przyzwolą*.

Geden znych przyzwoli Tedy drugi potem nyemo
 sze wrzvczycz Ale ma trzymacz tako yaco drvdzy
 3 Wygyąwszy o cząszcz czso by nany przyslvszala otą
 mosze mowycz Aczlyby bracza abo brath syostrą
 woczczysnye nyebyly rozdzeny Atako aczby myely
 6 lyata rostropnosczy Tedy vstawyamy aby wtey
 dzedzynie ktora by byla nagabana abo gdzie gy
 ndze przez woznego lystem pozewnym dano ya
 9 wny rok naktorem tako ma stacz Acz kto ma
 mowycz czso ktey dzedzynie abo ysz by byla gego
 abo ktore prawo wnyey ma aby stanął tego
 12 dnya thv abo tv narokv vkazonem praw swa
 vkazal Abo poloszył Paknyāly tako pozwany
 nateystem pyrwev rok v nyestanye Vstawya
 15 my aby sadza tym rokyem dzedzyna skazal stoyą
 czemv narokv pyrwszem Gdykoleby potem chczal
 nyestoyący narokv pyrwszym zdanye sądowe
 18 odnawycz abo wzdzyracz Tedy gemv ma bycz
 vloszono wieczne mylczenye arzcz sadem zdaną
 wswey moczy ma stacz

21 **Okonyv vkradzonem**

NAgoth knyecz szalował naswe sąsyady tako ysz
 gdyszmy noczną rzeczą kony gest vkradzon
 24 wewsy myedzy sąsyady natychmyast spylnością
 gesm pobvdzył sasyady proszając gych aby my
 pomogly wsladv złodzeya pogonycz Tedy ony
 27 wzgardzili apomoczy dacz nyechczeli awtem mnye
 kony gest zgynął zatym my wtey rzeczy wszy
 tkym sąsyadom konya Nagotowy skazalismy za

30 **O vczączv palczow** [placzycz

pyotr na Iana szalował kako gemv wrącze
 gego swym myeczem trzy palcze vczął Cz
 33 egoszto Ian zaprzal Ale ysze pyotr porocz my
 nalew zaswe palcze dosycz vczynyenia poszādal

4: *syostrą*: początkowe *s-* oznacza równocześnie przyimek *z*. — 12: *wkazonem*: bł. zam. *wkazanem*; — *praw*:
 bł. zam. *prawa*. — 14: *nateystem*: bł. zam. *natemystem*. — 19: po wyrazie *mylczenye* dłuższa przerwa.
 — 22: *NAgoth*: dla inicjału *N* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *n*. — 31:
pyotr: dla inicjału *P* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *p*.

Tedy my pyotrowy skazalysmy samotrzeczv Iana oswe
palcze poprzysyadz [ma mocz

- 3 **Gdy Sądzy nyenagany skazanye gego**
pyotr postawyl syą naprzeczyw Ianowy Sądzy
orzecz którą przednym myal abo czynyl Ale zda
6 nye Ianowo aczkole wspyrayacz syą przal a Sądzey
nyenaganyl Tedy my rzecz abo skazanye Ianowo
sądzey vstawylsmy mocz myecz a napyotra vyną
9 podlug skazanya Sądzey

Pyrwsze skazanye Sądzey ma myecz mocz

- FAlco pozwal Indrzychu odzedyną Ale Indrzych
12 zawyodl syą dawnoscą czegosz to podlug prawa
dokonal Tedy Sądza falcowy przysadzyl dawnosc
przyiacz a o dzedziną wieczne mylczeny myecz Potem
15 przyszedwszy Mycolay brath mlodzy falcowy chczal
tą rzecz wzrvszycz A onyą czynycz Tedy my skazaly
smy Mycolaya brata falcowa wtey rzeczy nyeslvchacz
18 apyrwsze skazanye Sądzey mocz myecz [cza

Omlynarzv pospolytem myedzy bra

- FRanczek falco Indrzych trze bracza mayacz gednego
21 mlynarza Tedy Indrzych onyektore vini Mlina
rza przed [syą] Sądzą podlug prawa pokonal Potem
falco mlodzy brath przyszedwszy szalował na Indrzy
24 cha ysz by gego Mlinarza sádzyl yzdal Tedy my
vszrzawszy rostargnyenye przysadzylsmy Indrzychovy
ysz podlug prawa vczynyl

Opvsczynye kmyeczskyey

- nyezgodny obyczay wszaly myedzy sobą zemyanye
ysze gdy ktori kmyecz vmrze nyemayacz dzeczy
30 any ktorego przyrodzonego pvscziną gego dobra kso
bie przygmvyą Vstawiamy aby zgymyenyenya tako
vmarlego gestly takye gymyenyenye kyelych zapoltory
33 grzywny doczyrekwie doktozey przysluchal sp^{ra}wyono

1: samotrzeczv: P: samotrzeczy. — **4:** pyotr: dla inicjału *P* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *p*. — **11:** FAlco: dla inicjału *F* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *f*. — **20:** FRanczek: dla inicjału *F* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *f*. — **28:** nyezgodny: dla inicjału *N* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *n*.

A ostatek prziaczelom gegu blyszszym dano

O konyv zdrowem poszyczonem

3 Icolay szalowal na pyotra ysze gemv konya poszy
 czyl nadrogą zdrowego Ale pyotr obgechawszy
 drogą wroczył konya Mykolayowy chromego Tedy
 6 pyotr odpowiedzal podlug wiari konya przyglądal
 ytesz karmyl yaco swego wlosnego a nyewyem skąd
 ma wraz Tedy my natą rzecz przysądzylysmo pyo
 9 trowy konya nastrawie kromye roboty chowacz dwie
 nyedzely Paklyby wtem czassye kony nyewyzdro
 wyal Tedy oten gysti mayą myedzy sobą przyacz
 [lsky wloszycz

12 Gdy kmyecz kmyecza zabige

ACz koly podlug starych praw bylo vleszono ysz
 gdy kmyecz kmyecza zabył tedy dawszy zawina
 15 trzy grzywny groszy byl praw Ale ysze dosycz
 nybylo takim kv sskaranyv przeto Vstawiamy
 tako gdy kmyecz kmyecza zabyge Tedy panv kto
 18 remv przyslusza zawyną trzy grzywny A prziaczelom
 zabytego schesz grzywyen Paklyby nyemyal czym
 placzycz abyłby yath Tedy głowa zagłową [stwo

21 Geden ma bycz powolan omaszoboy

gdy trze abo wiączey byliby pomowieny omaszoboy
 stwo Acz koly podlug starego prawa ten czso kogo
 24 pomowyl wmaszoboystwie sam poprzysyagl Atym
 y w vynye y w głowie bywaly potąpyeny Przeto
 vstawiamy aby gednemv dano winą abo pomowyon
 27 ogłową y poprzyssyąszon przez tego kto nany mowy
 Ale drvdzy mogą bycz pomocnyczy zabycza głow
 tako rzekącz Ten zabył spomoczą tylko tych Atako
 30 czy mayąly doskonale swiåthky mayą odchodzycz
 anyemogąly myecz tedy mayą bycz przewynyeny

Osmyerczy nyewiådomey

33 gdy syą komv smyercz przyda kromye przycziny

3: *Icolay*: dla inicjału *M* zostawione miejsce na początku dwóch w., reprezentanta brak. — **13:** *ACz*: dla inicjału *A* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *a*; — *vleszono*: bł. zam. *wloszono*. — **22. 33:** *gdy*: dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentanty *g*.

Tho gest ysz by syą vtlukl abo vtonął abo kakole
 gynaczey tedy chcemy aby otakwego czlowieka ny
 3 gedna pomowa any szaloba byla Agdy by kto zabyth
 anyewiedzano by kto gy zabyl tedy oto dziedzina
 nyema bycz obwynyona any oto ma czso czynycz
 6 Ale przyaczele mayą badacz wynowatego podlug
 prawa mayą pozyskowacz

Ozabyczv slachczycza

9 aby syą odzlosczy wyną wztrzymali Vstawya
 my kyedy ktori slachczycza zabyge tedy zaglowa
 szesz dzessyath grzywien Aod skaszenya abo vczącza
 12 ktorego czlonkv Trzydzessczy grzywien aodp^{to}stey
 rany pyathnacze grzywien sskazvgemy

Ozabyczv maczerze

15 WVawrzynycz szaluge namarczyna ysze gemv
 maczerz zabyl Ale marczyn wodpowyedzy wa
 wrzynczowy przyganyl rzekącz ysz by nyetyl od
 18 dobrej maczerze porodzony chcącz gy odrzeczy odep
 rzecz Ale my przytakyem czlonkv ytemv rownem
 sskazalysmy glową zaplaczycz

Ozbiegłem slachczyczv

nyektorzy swą szalonoscą abo rospvsczenym gy
 myenye swe ktore by nadlugy czas mogly roz
 24 mnaszacz a gego seczczą poszywacz krothkym cza
 ssem strawywszy od swego gymyenia zbyeszaw
 szy postronam zbygyayą vbostwo tapyącz Przeto
 27 chcem aby taczy acz nyemoczą ale wyną bybili
 skarany zbiegowie odswego gymyenia apostron
 am zbyiayącz To gymyenie od ktorego odbyegayą
 30 naszemv stolv przez wszego odmowienya przysądzo
 no Acz by taczy naszą myloscz przenalesszy agy
 myenye odzershely Awszakosz chcem aby myedzy
 33 slachtą rowney czczy nyemyely

9: *aby*: dla inicjału *A* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *a*. — **15:** *WVawrzynycz*: dla inicjału *W* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *w*, jakby niezależnie od wpisanego do tekstu *V*. — **22:** *nyektorzy*: dla inicjału *N* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *n*.

Oplacze slvszebnykowem

podlug starego obyczaya bylo ysz gdy sluszebnydzi
 3 kv nyektoremv zabitemv napolv abo nadrodze
 byly przywolany prawem svym rzeczonym krwa
 wne odzemye wktorem zabyty byl sobie brali Ale
 6 swą tho nam nyewydzalo zaprawo Bo nykt dwie
 ma ranoma ma bycz vdrączon Przeto odtychmyast
 zakazugem aby sluszebnydzi tako wżący kv og
 9 ladanyv zabytego nyeczynili szadnych lupow Ale
 zarobotą swą grossze mayą wżącz odtego kto
 ge wzowie tako dlugo asz mąszoboystwo bądze
 12 swiądeczstwem dokonano

Ospasyenyv zbosza

aby nykt suemv blysznyemv szkody nyeczynyl Gdy
 15 by nyekto popasl osyanye gynszemv konyem abo
 gynszym dobythkyem Chczem aby szkodą temv czy
 ge zbosze gest zaplaczył A od kaszdego bydlyącza
 18 dz{e}czskyego dal trzy pyenyądze Agdy koly kto zaymye
 naswem zboszv tedy slusznye podswiądeczstwem
 mosze ge chowacz przez noc Paknyaliby rano nye
 21 bylo wyprawyono tedy ma ge dacz kv dworv kv
 ktoremv przyslvcha [chacz

Gdzie komv dadzą winą tv ma slv

24 gdy kto bądąc powod nyekomv da winą wnye
 myeczskyem prawie a bądze nany szalował Tedi
 winowati tam ma powoda sluchacz asz doskona
 27 nya Paknyaly wynowati vczynywszy dosycz po
 tem prawie powoda chczał nagabacz Tedy
 powod wygmye swą do swego prawa y Sądzey kto
 30 rego sprawem ma sluchacz

Poszeszcza ma bycz spalon

PRawo Czesarskye nas navcza ysz poszeszcza og
 33 nyem ma zgynącz Przeto chczemv gdy by nye
 [kto

2: *podlug*: dla inicjału *P* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *p*. — **14:** *aby*: dla inicjału *A* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *a*. — **24:** *gdy*: dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *g*. — **32:** *PRawo*: dla inicjału *P* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *p*.

tako naleszon Acz by do kosczoła abo do klasztoru nyeka
 ko wczekl Tedy przezporuszenya swiātosczy ma bycz zło
 3 stnyk wżatł a podług prawa osądzon Ale ysze taczy
 zlosnyczy kv odpyranyv swey zlosczy wżali sobye w
 obyczay myeszkaç wmyesczech abo wewsyach gdesz
 6 to by syą nyemyeczskym prawem odpyrały Atako czą
 stokroc swą chytrosczą od smyerczy wychodzą Przeto
 chczem aby zły gori nyemyal ale wszady potąpyon
 9 Vstawiamy aby gdy takyemv dadzą wyną aczkole
 bądźze naleszon w [[wynye]]{myescze} abo wewszy ten nygednym
 prawem nyema bycz sądzon gedno polskym prawem
 12 przed sądzą vstawionym który przekonany ma bycz
 skaran smyerczą gemv zgodną

Odzewyczem gwalcze

15 slusza podług zakonv aby syą kaszdy dobry zlego
 chronyl Nyektorzy zły anyeczysci wswem szy
 woczeczwdzym szonam abo pannam gwalt vczynyw
 18 szy agych czczy pozbawywszy gdy gym bądźze dana
 wyna chytrosczą podług nyemyeczskyego prawa
 gych odbywają Przeto vstawiany aby taczy gwa
 21 ltowniczy prawem polskym sądzony [podług gego

Oprzywyleya straczenyv gdy kto nyesadzy

KTo sam tego nyetrzyma czso naswem przywyle
 24 yv yma podług prawa dawnego sam to stracza
 nyektorzy zemyanye naszego krolestwa mającz od
 nas abo odnaszych namyastkow lysti przywyleyne
 27 swym myastom abo wsyam pod prawem nyemye
 czskym Awszakosz ty ysta prawa opvsczayącz pod
 ług praw polskych syą rządzą Przeto vstawyamy
 30 acz by kto prawa opvsczayącz ta która mają gy
 nszym sądzycz bądą pyrwsze mają straczycz Ale
 przeto chczem aby gdzie kto zgrzeszy tam tesz ma czyrp
 33 yecz tymysze p^{ra}wem które wtem myescze abo wewszy gest

15: *slusza*: dla inicjału *S* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *s*. — **23:** *KTo*: dla inicjału *K* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *k*.

Ozbiegłych kmyeczoch

Gdy zbiegowie swym panom czastokroc czynią dze
 3 dzyny puste Przeto nam ynaszym poddanym tho
 syą wydzalo podobno aby takye schcody naszym pod
 danym nyebili Vstawiamy abi nyemogli wyączzey smyecz
 6 z byeszecz abo odydz gedno gedno abo dwa do gynszey
 dziedziny kromye woley tego pana podktorym są abo
 myeszkałą gedno wtych schtvkach kmyecze yawno
 9 wszytczy mogą zbieszecz Tho gest gdy pan kmyeczowy
 szoną abo dzewką pokala yawno Druga sztuka
 gdy kmyecze owyną pana swego byli by wklatwye
 12 Trzecza gdy owyna panyską kmyecze dzieczskowano
 by czastokroc abo drapieszono Czwarta gdy sam pan
 swe kmyecze przezviny zbyya abo lupy wtych szt
 15 kach nyetylko gedno abo dwa Ale ywszytka dziedzina
 mosze są rvszycz

Syrothi nyemaya dawnoszy

18 gdysz wdowa poszmyerczy mąsza swego weszmye
 dzieczy wswą opyeką nyemayące doskonalych lyat
 tho gest dwanaczce lyath Agdy by nyekto gym wtych
 21 leczech schcodą nyektorą wgymyenyv vczynyl Acz
 by macz oto nyechczala abo nyemogla czynycz Tedy
 tym dzieczom dawnoscz nyemosze bycz przypysana Acz
 24 koły by oto nyczs nyemogli abo nyechczeli asz dolyat
 doskonalych czynycz Acz ly by tesz podokonalych lye
 czech zamieszkali czynycz Adawnoscz by wyszla Tedy
 27 yaco y ogynsze sztvyki podlug dawnoszy mayą mylczcz

Dobri czlowiek naganyony sam ma odydz

ABy zemyanye abo gynszy maszowie spyrw ws
 30 wey czczy szadnym zlodzeystwem nyeporvszeny
 odnas abo swych sasyad myely nyektore zachowa
 nye czczy dla swego oczyszczenya ato gdy gemv

2: *gdy*: dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *G*. — **18:** *gdysz*: dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *g*. — **29:** *ABy*: dla inicjału *A* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *a*; — *spyrw*: końcowa litera *-w* oznacza równocześnie końcówkę *-u*.

dla gego masstwa ozboy nyedana wina przez są
syady Tedy sam wlosną rąką odygdze [dracz

- 3 **Nykt przez czygey woley czvdza rzecz ma**
GIdzyk szalował na falka ysze gdy schedl wdrogą
Tedy wdrodze zasnął Tedy falko nadszedwszy
6 gy spsyącz wzał gemv myecz y stobolą wktorey by
ly trzy skoczczce pyenyądzi Ale acz gemv wroczył
myecz y tobolą Ale trzech skoczczow gemv pyenyą
9 dzy nyewroczył a naswoy vszytek obroczył falco
poznal ysze myecz y tobola wzał był Ale gemv za
są yą wroczył Ale opyenyądze zaprzal Ale my
12 poznawszy ysz nykt kromy e czygey woley nyszą
dney rzeczy nyema wącz Alysz by gego vproszyl
Przetosmy wtey schtucze Gydzykowy sskazaly prz
15 yssyądz naswą schkodą

Gdy kogo vkąssy pyes

- Idzyk szalował na falka ysze sposzczwanya gego
18 gest gy pyes vkąszyl tako ysze chramal Falco
zaprzal szczwanya Ale ysze Idzyk nyemyal kym
doswyatczycz otaką schtvką sskazalysmy falko
21 wy sye od przysyądz

Ozagaszenyv swyeczce

- Idzyk szalował nafalka ysze gdy w wyeczor w
24 domv Idzykowem sstala są swada przyszed
wszy falko gest swieczą zagasyl sktorego zaga
szenya swyeczce wtey sswadze gydzyk nyewye
27 kto gemv zadal raną Falko aczkoli poznal ysze
swieczą zgasyl Ale zaprzal yszby Idzyka vranyl
abo vrazil Tedy my gydzykowy sskazalysmy prz
30 yssyądz yako nyewye kto gy vrazil Aysze fal
ko zagasznym swyeczce był przyczynycza rany ska
zalysmy zarany doszyczycz

4: *GIdzyk*: dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *g*. — 17. 23:
Idzyk: dla inicjału *I* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentanty *I*.

Gdy pastyrz nyepzyszenye owiecz

Idzyk szalowal napastirza ysz owczą ktorasz do
 3 czrrody przezpastirza wegnal gego stroszey pole
 czywszy Ten owcze gemv nyeprzygnal atako zgyną
 la Ale pastyrz rzekl ysze owczą zgynszym dobyth
 6 kyem dowsy wegnal Tedy my otaką rzecz ytesz
 tey podobną pastyrzowy skazalysmy przysyandz
 jako owcza w wyesz wegnal

9 Ogygranyv kostek

aby kostky nyemyali possylenya Bo oczczowie
 nyewynny częstokroc dla zlosczy aprzegy^{ra}nya
 12 synow gymyenia wlosnego pozbywayą Atho
 nye dla wyny oczczowskyey Vstawyamy gdyby
 nyektori syn będącz wnoczy oczczowskyey abo
 15 zaszywota oczcza ymaczerze kostky gygral Aprze
 gygral częszcz pyenyądy na slvb dosycz vczynyenia
 Tedy oczecz poko szyw zato nyema czyrpyecz any
 18 placyzcz Takyesz aczby Szyd takyemv synowy
 poszyczyl pyenyądy zato tesz oczecz nyczs nyema
 czyrpyecz any placyzcz Takyesz aczby ktori vczy
 21 nyl którą vmową oktore kole rzeczy Abo odze
 dzyną poko oczecz szyw syna nyeoddzelywszy
 zgymyenia tego tesz oczecz nyema trzymacz

24 Kostek nyemayą gygracz nazaklad

ysze chytroszcz kosteczna slyachtą myedzy sobą
 spywysy syą geden drvge||gō||{mv} nakosthkach nazak
 27 lad pyenyądy dawa a zasyą zyskvge Atako zie
 myanye czastokroc konye naktorych by nam ry
 czerstwo myely sprawyacz straczayą ytesz dzedzy
 30 ny zatakym zasszenym zastawyayą A potem
 w vbostwo wpadwszy kv gorszemv przychodzą
 abo zbygyayą dla ktorych wyn posąnd nasch
 33 radzy przychodzą Przeto aby naszymy poddany
 czczyą tym szyrzey slynały Vstawyamy aby od

2: *Idzyk*: dla inicjału *I* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *I*. — **10:** *aby*: dla inicjału *A* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *a*. — **18:** na marg. paragraf. — **25:** *ysze*: dla inicjału *Y* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *y*; — *chytroszcz*: bł. zam. *chytroszczą*.

tychmyast szadny ziemyanyn naszs znyszadnym
 czvdzoszemczem nazaklad nyegygral Ale tylko zag
 3 otowe pyenyądze Paknyaly kto nadto vczini ana
 kostkach da nazaklad abo na zastawą pyenyadzy
 abo zato rakoymya wezmye Tedy any wynow
 6 aczcz any rąkoymya zato ma czso czyrpyecz any
 placycz Aczlyby tesz ten czso przegygra poddal
 syą pod layanye abo sromoczenye anato rakoymye
 9 postawyl Atento czso zyskal chczalby gy abo
 gego rąkoymyą sromoczycz Tedy zasromotą ylko
 krocż bądze sromoczycz telko krocż gemv wyną
 12 pokvpy pyąthnadzescza Asadowy naszymv drugą
 tesz pyąthnadzescza

Kto gedze nawoyną nyeczyny szkody

15 potrzebno gest kv pospolytemv dobremv aby
 kaszdy swoy pokoy myal ageden drugemv
 szkody nyeczynyącz czsnoth poszywayącz Ale nyek
 18 torzy nyedbayącz tego yakoby zlomcze zakona
 gdysz poswymysze szemyam czągną nawoyną swym
 sze sasyadom wyączzey nyszly nyeprzyaczelom samy
 21 szkody nyewymowne czynią wczemszeto nasze sze
 mye nyemale včaszenye czyrpyą Przeto my
 chcącz takim szkodam konyecz vczynycz Vstaw
 24 yamy aby gylko krocż nawoyna sczie ma bycz sza
 dny znasznych poddanych ma stacz wewsy Ale
 napolv atam nygednego drapyesstwa any wko
 27 nyach any wdobythkv any wgynsznych wkto
 rychcole rzeczach mayą czynycz Gedno tylko
 pokarm konyem yto dosycz vmyernye tamo ma
 30 yą sobye zyskowacz Any tesz wdąbrowach any
 wgayoch kv bvdowanyv Aczlyby kto nato sm
 yal vczynycz jako zvfalczce przeczywnoscż vcziny
 33 panv dziedzycznemv Tedy wczemkoły gy pan dze
 dzyczny oschkodą rąką swą poprzysyąsze to gemv
 ma odloszycz zwyną pyąthnadzescza anam ogwalth
 [drvge pyąthnadzesczą

1: *naszs*: tak w rkpsie. — **15:** *potrzebno*: dla inicjału *P* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. słabo czytelny reprezentant *p*. — **31:** *nato*: litera *-t-* oznacza równocześnie zakończenie przedrostka *nad-*. — **32:** *zvfalczce*: bł. zam. *zvfalecz*, por. Sul 46: *presumpni przestąpcza*.

Dzal dzeczy nyemayą myecz soczczem

pospoliti obyczay wkrolestwie naszem gest ysz po
 3 smyerczy maczerze dzeczy od oczcza swego dobra
 gymyeny polowyczą Atako dla swego glupyego ro
 zvmv mlodych lyat gymyeny straczayą Astraczyw
 6 szy dla myersyączky oczczowey którą gemv czynią
 Acz są nadnymy nyeslutuge w vbstwo wpadayą
 atako stakye go rostargnyeny gymyeny obyey stronye
 9 nyedostatek y szkodą częstokroc czyrpyą Przeto zewszym
 ryczerstwem vkladamy Aby kyedy macz vmrze dze
 czy częszy odoczcza szadney nyeposzyszczą wygyą
 12 wszy to ysz oczecz gynszą szoną chczal poyącz Abo
 tesz gdy by marnye gymyeny chczal roztrnoszycz
 tedy dzeczom zoczczem szlvsza dzal vczynycz

Olychwie Szydowskyey

gdysz zlychwy pochodzi nyevrządne lakomstwo ato
 dla nyevstawienya podobnego platv mzdy Ch
 18 czem aby szydowie pyenyadzi poszyczayącz zalypha
 natydzenny nyewiączey wzały podnaszą myloszą
 odgrzywny gedno polgrosza Agdy by są kto
 21 szydowy lystem zobowyał napyenyadze lychwą
 placzycz Agdy by Szyd są chytroszą zamylczal
 yzadzerszal do dw lath anyeprzypozywal gysz
 24 cza omzdą przed Sąd Tedy lychwa od dw lath
 ma straczycz Adaley telko mzdą aznow lychwą
 począną ma myecz Aon lyst zapysny nygedney
 27 mocy daley myecz nyemosze

Gdy kto porąby drzewo wczvdzem lysesze

nyektorzy są smyaloszą wgechawszy wlas abo
 30 wgay nyektorego zemyany na kromye wo
 ley gego drzewo wyrąbywszy precz wywoszą Prze
 to vstawyamy Bo gdy kto sczygego lyasa wyrabywszy
 33 wywieze dąb czso są godzyl naossy Abo gdy by
 pospolytych drzew woz wywozł Tedy temv panv
 czygya są drwa ma po kvpycz vyną rzezoną syedmy
 |nadzessyath

2: *pospoliti*: dla inicjału *P* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *p*. — **4:** *polowyczą*: tak w rkpsie. — **13:** *roztrnoszycz*: *P*: *roztruoszycz*. — **16:** *gdysz*: dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *g*. — **23. 24:** *dw*: litera *-w* oznacza równocześnie końcówkę *-u*. — **25:** *aznow*: litera *-w* oznacza równocześnie końcówkę *-u*. — **29:** *nyektorzy*: dla inicjału *N* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *n*. — **32:** *Bo gdy*: bł. zam. *Aby gdy*, Sul 48: *ysz gdiby*.

Oslyachcze zbiegley ytesz czso lotrwyą

PRzygadza są ysze porodzony splemyenya slach
 3 eczskyego częstokroc swey czczy nyeszanvyaçz wy
 dawayą są nalotrowstwo ktemv nazlodzeystwo
 Aswą wołą bywayą zbyegowie skrolestwa na
 6 schego ataką mayącz vmowka wiele zlego wkrole
 stwie poczynayą Apotem acz naszą laską namy
 loscz badą przyiączy chcą są rownacz weczczy słyą
 9 chce nyeporuszoney Przeto vstawyamy aczby taczy
 naszą laską zasyą wkrolestwo byly przyiączy Aw
 szakosz onamowienye maya opowyedacz adosycz
 12 vczynycz Aweszdy takyey czczy nyebadą myecz jako
 slachczycz weczczy nyeporvszony

Ktorzy Cradną zbosze spol

15 podlug pysma swiatego czyniączy schkodą napolv
 rzeczeny tesz są zlodzeze Ale ysze taczy odzłoczy
 nyemogą bycz wczągnyeny Alysz gym powroz wło
 18 szą naszschyyą Przeto aczby nyektory kmyecz abo
 sluga czygy koly badacz zbosze czygekole napolv
 noczną rzeczą bral abo kradl Tedy acz by tego ten
 21 zabył czyge bądźze zbosze tedy zato nyczs nyepokvpy
 Aczlyby ten zlodzey tego czyge gest zbosze vranyl
 abo zabył Tedy zarany ma gemv dosycz vczynycz A
 |zagłową dzeczem

Olayanyv

ysze wszelka nyeczystocz slow yskarade mowy kvsw
 arv lyvd przywodzą Przeto oddobrych lvdzy mayą
 27 bycz owszeyky oddalony Przeto chcemy aczby ktory
 yazyka swego nyewszągayącz slyachczycz layalby
 slyachczyczowy myenyącz gy tak Thysz kvrwy syn
 30 anatychnyast nyeodwolal any zaprzal czsoby mowyl
 Any by doswyatczyl tego takim bycz jako gy mye
 nyl Tedy zalayanye onemv komv by tak layal za
 33 wyną ma zaplaczycz Schesczdzessyąth grzywyen groschy
 Iaco gdy by gy zabył Takyesh mowymy acz by kto
 tego macz mowyl kvrwą anye odwolal anyby

2. 15: *przygadza, podlug*: dla inicjału *P* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentanty *p*. — **6:** *vmowka*: bł. zam. *vymowka*, łac. *occasionem*. — **18:** *naszschyyą*: tak w rkpsie. — **25:** *ysze*: dla inicjału *Y* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *y*.

doswyathczyl czso mowyl rowną wyną jako opyrwe
 ma pokvpycz abo odwolayacz ma rzecz To czso gesm
 3 mowyl lgalem jako pyes

Oranach riczerskych abo slacheczskych

wbyczv Ryczerzow ygynszych naszych podda
 6 nych taky obyczay w wynach chcemy trzymacz
 Acz by ryczerz riczerza Abo slacheczycz slacheczycza
 ranyl abo vderzyl przez wylanya krwie Tedy
 9 slacheczyczowy tako vranyonemv wyną rzeczoną
 pyathnadzessczya przez tego czso vrany abo vderzy
 ma bycz zaplaczona Acz by gynego vderzyl ktory
 12 by nyemyal prawa ryczerskyego Tedy grzyw
 ną grosszy zataką raną Ale knyeczowy Schescz
 grzywyen kto gego vderze ma zaplaczycz

Gdy kto vrany kmyeczab abo zabyge

acz kmyecz vranyon bądźe asz dokrwie Abo
 tesz bądźe byth barzo tedy zewszythkych wyn
 18 skazanych zarany abo zabycze dwie cząsczy zby
 temv Ale trzecza cząscz Sądowy gdzie ta rzecz
 sadzona przykazvgemy dacz

Ozabyczv brata abo syostry

acz by nyektorzy zemyanye yslacheczyczy naszego
 krolestwa Braczą Syostry Abo wlosne przyro
 24 dzone zabylyby nyemayące plodv Tedy slachcz
 ycz czso tako vczyiny nyeotrzyma oczczysny abo
 cząsczy gych szadney Itesz skazvgemy thym wsz
 27 ythkym czso tako czynią gych synom aby wlos
 ney cząsczy wtakych dziedzynach nyemyely wk
 torey dobra albo dzeczy gynszy przyaczele aczkole
 30 dalszy mayą syą w wyazacz ytesz wszytky takye
 czso zabygyayą braczą abo oczcze dla vkrvthnoszczy
 gych Aby nyebyly slawny ydoszadney czczy aby
 [nyebyly przypvsczeny

Oszczepyenyv

5: *wbyczv*: dla inicjału *W* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *w*. — **14:** *vderze*: bł. zam. *vderzy*. — **16. 22:** *acz*: dla inicjału *A* zostawione dla miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentanty *a*. — **27:** *gych*: początkowe *gy-* oznacza równocześnie spółnik *i*, Sul 49: (*ge*) *y* (*gych* *syny*). — **28:** *wktorey*: bł. zam. *wktore* (*dobra*). — **29:** *dzeczy*: bł. zam. *dziedzyny*, por. Sul 49. — **31:** *vkrothnoszczy*: P: *okrothnoszczy*.

VStawymy aczby nyektore szepye byloby yvsz
wsczepyone ywsadzone aczkole by byli czyge
3 wlosne ychczal by ge wykopacz tedy nadzedzynyne
abo na syedlyskv ma gych polowiczą ostawycz pod
wyną schesczą grzywyen

6 **ORzeczy gwałtowne**

acz by tesz nyektorzy gwałtownye szelazo ge
go abo którą kole rzecz gyną wlosną moczą
9 swą komv kole nyepodług prawa wzał by Tedy
zwyną rzeczoną schescz grzywiem ma wroczytz
tą rzecz gwałtownye wżątą

12 **O oranyv ysyanyv**

gdy kto orze ysyege role czwdze Tedy nasyenyne
tho ma straczycz zwyną pyąthnadzessczą

15 **Owzączv wolow**

gdy komv czteryzy woły gwałtownye bądą wżaty
aotaky gwalth vczyzny swiadeczstwo Tedy ch
18 czemy aby taky gwalth wolow yroboth zakasz
dy tydzem czteryzy skoczcz schcody ykrzywdą czyr
pyączemv zwyną pyatnascze ysądowy drvgą pyą
21 tnascze zawyną ma dosycz vczyznycz

kto gwałtownye wezmye woz syana

KTo wezmye woz syana komv gwałtownye
24 Trzy grosche zwyną pyątnascze temv ystemv
krzywdą yschkodą czyrpyaczemv ma zaplaczycz
Asądowy tesz pyatnascze ma zaplaczycz Ytesz za
27 kopą gedną zbosza ktorego kole nasyenyne gdy yą
kto wezmye wednye wyny sądowy schescz grzyw
yen aschkodą czyrpyączemv pyathnascze ma dacz
30 Aczkole yą wezmye wnoczy wyznawamy bycz
zlodzeystwo ytesz zakopą yarą yozymyą wyz
nawamy gedną czwyerthnyą gdy nawoz gwalto
33 wnye wżątą bądze Ota skazvgemy yako za woz

1: *VStawymy*: dla inicjału *V* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *v*. — 5: *schesczą*: bł. zam. *schesczy*, Sul 49: *szesczy*. — 7: *acz*: dla inicjału *A* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *a*; — *nyektorzy*: bł. zam. *nyektory*, Sul 49: *ktho*. — 13, 16: *gdy*: dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentanty *g*. — 23: *KTo*: dla inicjału *K* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *k*.

Syana Acz sluga ktory rzeczon gest holomek abo
 hanusknach sadowy pana swego vczynny nyekto
 3 rą schcodą abo krzywdą Pan gego zan ma dosycz

Gdy vbogy pozowie bogatego [vczynycz
 gdy vbogy czlowiek pozowie bogatego ogwalth
 6 Tedy bogaty ogwałt przez swyathky ma syą
 oczyszcycz Abo podług obyczaya gwałtownego row
 ną wyną ma bycz skaran

Owynach kto nagany sskazanyv
 GDy kto nagany abo narzecze skazanye pana
 Cracowskyego Tedy kocz abo Torlop gronosta
 12 yowy ma gemv dacz Ale panv Sandomyrskye
 mv abo lubelskyemv Torlop zlasycz kaszdemv
 woyewodze Torlop zlasycz Sądzam krakowskym
 15 y Sandomyrskym Torlop kvny Pod sądkom ly
 sye Podkomorzam po szesczy grzywnach komor
 nykom tych wszytthky rzeczcy chcemy yvstawyamy aby
 18 Starosczywym popolu grzywnyv kaszdemv py
 sarzowy zemskeymv Torlop lysy

Gdy syn gygra kostky
 21 SIn gescze nyeoddzelony od oczcza any odbra
 czey gygrayaczy kostky nyeczso by straczyl Te
 dy thy wszytthky rzeczcy chcemy yvstawyamy aby
 24 nagego cząszcz przylyczony

Opokosyenyv trawy
 BArtolt skarszyl na Andrzeya yszemv ląką
 27 pokosyl Tedy bartolth poznal ysz ląką poko
 syl Ale to przyloszyl ysze yą kvpyl v włod
 arza Andrzeya zagotowe pyenyadze yzapla
 30 czyl Ale ysze włodarz vmarl ktory wzał
 pyenyądze Tedy my Andrzeyowy skazalysmy
 targv ląky swiathky dowieszcz

O Ranach wgygrze

2: *hanusknach*: odczytanie niepewne, P: *hanmsknach*, bł. zam. *hausknacht*; — *sadowy*: bł. zam. *sasyadowy*, Sul 50: *sząszadowy*. — **5:** *gdy*: dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *g*. — **9:** *sskazanyv*: bł. zam. *sskazanye*. — **10:** *GDy*: dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *g*. — **21:** *SIn*: dla inicjału *S* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *s*. — **26:** *BArtolt*: dla inicjału *B* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *B*.

Bartolth szalował na Andrzeja ysze gy vranyl
 Tedy Andzrej poznał Ale nychcąc gy vranyl
 3 Ale wklamy krothophyląc jako przyaczł przy
 aczelem Tedy my seznawszy ysze gygra nyema
 bycz seszkodą skazałysmy Andzrejowy dosycz v
 6 czynycz zarany

Oposzycznych pyenyadzo

IAn poszyczyl pyotrowy dzesyący grzywyen
 9 y wzał ponyem zany rakoymye wawrzyⁿcza
 Potem pyotr Ianowy zaplaczył pyenyądze krom
 rąkoymyey Apotem pyotr wawrzyncza pozwał
 12 orałogemstwo Atento przed Sądem rzecl ysze pye
 nyądze gemv są zaplaczony przez gyszczza Tedy
 smy skazały doswyathczycz zapłaty

Owyanye aprzczem dzeczy mayą ostacz

gdy mąsz vmrze tedy szona przywienye swem
 ma ostacz pyenyadzo perlach kamyenyv
 18 odzenyv Agdy ona vmrze tedy wszythko nadzeczy
 acz ge ma sspadnye Ale gdy by gynszego mąsza
 chczała poyąc Adzeczy by były pyrwszego masza
 21 Tedy oczczyzna wszythka ma spasz nadzeczy y
 dzal maczerzyny czso nanye slvsza Aona zostath
 kyem masza poymye podług swey woley

Owydawanyv panyen

gdy kto panna wydawa zamasz Tedy zapo
 sag pyenyądmy gotowimy tylko przed
 27 przyaczelmy gey ma namyenyycz Ale dziedzyna
 Abo gymyeny przed krolem ma bycz namyeny
 |ono

Oszkodze pyenyąszney yopotwarzy

pyotr szalował na Iana ysze wdzen targowy na
 dobrowolney drodze gwałtownye stoboly wz
 al gemv osmy skoth pyenyądzy Tedy Ian rzecl
 33 ysze gy nyewynnye potwarza chcąc syą wy

1: *Bartolth:* dla inicjału *B* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *B*. — **2:** *Ale:* bł. zam. *ysze*, por. Sul 51. — **8:** *IAn:* dla inicjału *I* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *I*. — **9:** *rakoymye:* bł. zam. *rakoymya*, Sul 51: *rąkoymyą*. — **16. 25:** *gdy:* dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentanty *g*. — **30:** *pyotr:* dla inicjału *P* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *p*. — **33 – 22v w. 1:** *wy|wywyyszcz:* tak w rkpsie.

wywyeszcz szesczą swiathcow Tedy my o taką
 rzecz skazalysmy Ianowy dwiemanacze swya
 3 thky nyepodeszrzany my odydz

Oszkodze pyenyaszney

pyotr szlowal na Iana ysz gdy szedl naro
 6 lya oracz czrzos gest gemv vpadl soszm
 ya skoth Atento Ian gydacz zany m nalazl
 Ale Ian zaprzal aby nalazl czrzos Tedy my
 9 Ianowy skazalysmy samemv sya odprzysyandz

Odrzewie owocowem

DRzewo Iableczne abo vszythcowe kto pora
 12 by czyge gest zaszkozda wyardvnk zvy na
 pyathnadzeszcza

O oczyszczeni v slvgy przeczyw pan v

gdy pan naprzeczyw sludze swemv abo wlo
 15 darzowy o nyektore wyny abo krzywdy bądze
 Tedy wlo darz abo slvga pana swego ma odbycz
 18 szesczą swiathcow okaszda rzecz

Okvpnem szoltystwie

gdysz Szoltys ma pana swego wola czynycz
 21 Przeto nyeslvsza aby Szoltys byl moczneywszy
 nyszly pan Przeto chczem aby nygeden ryczerz
 any moczny pan Szoltystwa gynszego pana
 24 [[w]] dzedzynyne nyekvpowal kromye woley ge
 go Aczlyby kto nadto vczynyl Tedy chczem
 aby ten targ nyestal nyzacz

Opospolytem dobrem

vstawycznye pospolstwo czyny czastokroc
 27 rostargnyenye wktoremszeto bracza abo gy
 nszy przyaczele nagnyew abo swar czasto
 30 kroc przychodz a Atako wszkoda vpaday a

5: *pyotr*: dla inicjału *P* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *p*. — 11: *DRzewo*: dla inicjału *D* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *d*. — 15. 20: *gdy, gdysz*: dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentanty *g*. — 16: *bądze*: dopisane zapewne później. — 23 – 24: *gynszego pana [[w]] dzedzynyne*: domniemana litera *w* zamazana lub skreślona, bł. szyk, poprawiony w transkr. — 28: *vstawycznye*: dla inicjału *V* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *v*.

Wiele ludzy wżali to wobyczay myeszkaç w
 osobnoscy swych domow abo syedlysk czascz
 3 ktora nanye slvsza zrozdzenya oczczyzny A
 to przez przyaczele acz kole tego dzalv przed
 oblycznoscz krola abo Xandza nyeprzywyo
 6 dą Ale czastokroc syą przygadza ysze geden
 pylnyeyszy gest syebye obeszczenya y sy{e}dlenya
 nysz drvgy Atako ow rospuszczony ytesz nyed
 9 bayący dla polepszenya yzbdowanya dzal
 przez przyaczele vloszony wrzvcza ato pod lvg
 em czasie Dla ktorego obyczaya domownyk
 12 czastokroc od trączyśyą odbvdowanya ypolep
 szenya swego gymyeny Przeto my chcąc
 ten obyczay zatraczycz Vstawyamy aby gdy
 15 bracza abo przyaczele blyszszy abo daleczy roz
 dzelayą syą awtem dzale bądą myeszkaç prz
 ez trzy lyata ytrzy myesyące w mylczenyv
 18 aprzedsadem tego nyewzrvszaly wygąwszy
 doskonala przyczyna dla ktorey by dawnoscz
 bycz nyemogla Tedy tako zamyszka prze
 21 rzeczoną dawnosczą ma mylczcz [skyey

Odawnoschy lotrowskyey y zlodzey

gdysz zlodzeystwo abo zboy dla wyny abo
 24 smyerczy vstawyoney podlug zaslugy p
 rzez zle ludzy bywa zatayono tako ysze zloscz
 takich zlosnykow navznanye rychlo nyemosze
 27 przydz Agdy kto naprzeczywko gym chce czinicz
 Tedy taczy dawnosczą chcą odbywacz prze
 to aby syą taczy zlosmyczy nyemnoszyli Vsta
 30 wiamy aczby kto ozlodzeystwo abo zboy przed
 Sądem byl namowion Agdy by ten ktory
 namowy yten namowiony bylibi wgedney
 33 dziedzinye Abo podgedną p^{ar}rachią ymszey slvchaly

2: *czascz:* bł. zam. *czasczy*, łac. *de parte*. — **23:** *gdysz:* dla inicjału *G* zestawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *g*. — **29:** *zlosmyczy:* bł. zam. *zlosnyczy*. — **33:** *p^{ar}rachią:* P: *parrochią*.

tym obyczagem bądźże myecz dawnoscz namowyony my
 mo geden rok Ale gdy ten czso namowy ytesz nam
 3 owyony będą odsyebie daleko Tedy gynsza dawnoscz
 namowyonemv nyemosze bycz gedno trzy lata a
 ow czso tako zamyseszka dla swego lenywstwa yvsz
 6 ma mylczech

Odawnosczy dzieczy mlodych

ACzby dzieczy mlode lyath doskonalych gescze nye
 9 myali a odzedzina bylibi przed Sąd pozwany
 a ty to dla nyedostathkv lyat abo rozvmv odyącz
 syą prawem nyemogą Tedy sądza prawo ma
 12 odloszycz yzawiessycz tako dlugo az dzieczem lyata
 wynydą Apotem acz syą rzecz wznowy dzieczy
 mayą odpowyedacz anyemogą syą dawnosczą o
 15 nych lyath ktorych byli pozwany wyiącz Ale o
 gynsze rzeczy oktore by nowo byli pozwany daw
 nosczą mogą odbywacz

18 Odawnosczy maszskyem

gdysz rownoscz myedzy stadlem gest rozmagytoscz
 bo nyektorzy są wolnyeyszy {nysz} drudzy to gest
 21 maszowie nyszly szenyszczyzny Przeto aby kaszdy
 oswey rzeczy abo dziedziny doskonale mogli czyn
 ycz krotosczy nyemayącz wdawnosczy Vsta
 24 wyamy aby kaszdy masz myal dawnoscz za
 trzy lyata Adla krechkosczy pannyeyskyey w
 dowa ma myecz dawnoscz za szesz lath Ale
 27 maszathky ktore samy wsobye wolne dawnoscz
 mayą myecz za dzessyącz lath

Opotwarzy yopotwarczach

30 aby potwarz zlych lyvdzy zagynala bo nye
 ktorzy wżaly sobye wobyczay potwarcze[[v]]
 potwarzacz lyvd nyewynny o maszoboystwo prz
 33 ed dawnymi lyathy wczynyone yprzed Sądem

8. 30: *ACzby, aby*: dla inicjału *A* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentanty *a*.
 — **18:** *maszskyem*: bł. zam. *maszkyey*. — **19:** *gdysz*: dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku
 dwóch w., na marg. reprezentant *g*. — **20:** na początku wyrazu *drudzy* zamazana przez pisarza litera *A*.
 — **22:** *oswey*: bł. zam. *oswe*. — **31:** *potwarczew*: litera *-v* zapewne przekreślona.

przyganycz dla ktorey dawnosczy lyat ystarosczy
 rzeczy oczyszczenye nyemoglo bycz Abo acz bylo ale
 3 szylną cząskosczą Przeto vstawiamy acz bykto
 chczal omaszoboystwo kogo gabacz abo glowy
 pozyskowacz Tedy to ma czynycz do trzech lath
 6 nysz wynydą trzy lata odzabicza glowy Acz
 ly by potrzecz lyeczecz chczal czynycz tedi daw
 noscz tho odtrączy

9 Osadzach Ca^{pitulum}

gdysz przy sadzech wierny sądze nyemaya m
 yecz any baczyycz gnyewow any lasky any
 12 darow gedno podług prawdy ysprawiedlywosczy
 sądzycz yskazowacz Ato odtych ktorzy na naszym
 stolczv są posadzeny Bo gdy sądza vkazuge sp
 15 rawiedlywosc Tedy wsporcze odstąpvją odpoth
 warzy Vstawiamy aby kyedy my swym dwo
 rem krolewskym dopoznanya abo Gnyezna w
 18 gedzemy Sadza kromye wszego zamieszkania
 do naszego dworv ma bycz y sy{e}scz nasadze apo
 znac owszythky rzeczy dziedzynne przednamy
 21 Abo kromye nas znaszego przykazanya Ale gdy
 my stych zemy wygedzem roky pospolite pod
 lug obyczaya odziedziny mayą bycz trzymany y
 |chowany

24 Opysarzv ziemskem

VStawiamy aby pysarzowie przy Sądowych
 rzeczach gdy wiodą swiathky ktore badą
 27 pysacz mayą wżacz Schescz grosszy a od zapysv
 poltora grosza Vrządnyczy od tego ktori wyedze
 swiathky mayą myecz cztyrzy skoczczc a odviny
 30 rzeczoney syedmyndzescza wpodczzkowanya
 mayą wżacz wolv podleyszego zawierdvnek

10: *gdysz*: dla inicjału *G* zostawione miejsce w dwóch w., na marg. reprezentant *g*. — **19:** *bycz*: bł. zam. *gycz*, Sul 63: *wnić* (*na nasz dwor*). — **26:** *VStawiamy*: dla inicjału *V* zostawione miejsce w dwóch w., na marg. reprezentant *v*. — **30:** *wpodczzkowanya*: bł. zam. *wpodczczkowanyv*.

Ale podkomorze gdy gednego dnja rozgranyczy dze
 dzyny myedzy dwiema zemyanynoma Aczkoly
 3 by dwie abo trzy rozgranyczyl dziedzini ma myecz
 pol grzywny Ale gdy wiączey dny nyszli geden
 tedy trzy grzywny ma myecz Ato aczkole dwie
 6 abo trzy y wiączey dziedzyn rozgranyczyl by Tesz
 ma wącz dwie syekyrze ydwa rydla wozny
 aczby wydal gynaczey przysyagą swiathkom nysz
 9 yako mv bądźze przykazano Acz by byl Sądownye
 dokonan Tedi ma bycz sloszon agyny myasto tego
 postawyon

12 **Sadza nyema zdacz kromye powoda**
 Stawiamy aby nygeden Sądza any Starosta
 Sądy czyniączy nyszadnego masza aktorakoly
 15 rzecz nyzedal kromye strony Sąpyncze abo Powo
 da Alysz by sądownye byl przeparth

Pan zaslvą nyewchodz do sądv
 18 czastokroc panowie moczarze dla slug abo swich
 przyrodzonych przed sąd wrzeczach wyczasstwo
 otrzymayą nyesprawnye Przeto vstawiamy aby
 21 tym obyczagem szadny pan zaslvą abo przyrodzo
 nym dosądv nye szedl pod vyną pyątnadzesscza

Gdy kto kord abo myecz wygmye
 24 **przed Sądem**
 ACzby nyekto przed Sądem kord abo myecz wy
 giał y vranyl kogo tedi ten ma bycz na na
 27 szey mylosczy Aczlyby dobywszy brony nykogo
 nyevranyl Tedy ma pokvpycz viną Syedmna
 dzesscza Atemv nakogo syą poruszy viną pyą
 30 thnadzesscza pokvpy Agdy by na naszym dworze
 abo naszym starosty kto brony dobądze anyevra

13: *Stawiamy*: dla domniemanego, zgodnie z ortografią zabytku, inicjału *V* zostawione miejsce w dwóch w., reprezentanta brak. — **18:** *czastokroc*: dla inicjału *C* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. słabo widoczny reprezentant *c*. — **25:** *ACzby*: dla inicjału *A* zostawione miejsce w dwóch w., na marg. reprezentant *a*.

ny kogo tedy na naszey lascze ma bycz Agdy by
 vranyl tedy kromye szadney mylosczy ma bycz
 3 skaran Acz lyby przed Iarczybyskvpem
 {dobył kto myecza abo korda yvranyl kogo abo
 nyevranyl tedy Iarczybyskvpowy syedmnadzescza} syed
 6 mnadzescza Agdy by layal abo zla slowa
 mowyl przednym tedy pyatnadzescza Aczkoły
 by na naszym dworze abo ryczerskyem czso vk
 9 radl tedy vcho ma bycz vrsnyono Agdy kto
 na ryczerskyem dworze brony dobądze yvrany
 kogo tedy zaraną raką abo namylosczy ry
 |czerskyey

12 **Kto ma dacz slvszebnyka**

VStawiamy ysz my abo starosta abo woye
 woda abo Sadza abo podsądek abo wozny
 15 sluszebnyka mayą dacz kvpozwanyv tako ysze
 ktorzy mayą prawo nyemogą bycz pozwany
 gedno lystem naszym abo Starosti naszego Ale
 18 nadworze naszym Abo przed Sadem Sadzy naszego
 pospolitego moczą naszą abo Starosty kromye
 lystv nagospodze mosze pozwacz Ale kromye
 21 dworv naszego abo Sadv gdy kto ma bycz
 pozwan listem przez sluszebnyka ato ten to po
 zywa abo slvgą swym dawszy mv rok przed
 24 kym stacz aktedy Aczlibi pozwany napyrwem
 ywtorem rok v nyestal Tedi Sądowy pokvpy
 osmy skoth Agdy natrzeczem rocze nyestanye
 27 rzecz oktorą pozwan straczy wyną pokvpywszy
 Aczly by sapyercza napyrwem rocze sam abo
 przez posła swego nyeslal Tedy rzecz oktorą
 30 pozwal straczy zwyną syedm grzywien

Opozwanyv nyerzadnem

zakazugem chcacz to myecz aczby naszy dwo
 33 rzanye abo ktorzy gynszy na naszym dworze
 pozwany abo zastany abo przynaszem Sądzy

5: *syedmnadzescza*: wyraz zbędnie powtórzony. — **13:** *VStawiamy*: dla inicjału *V* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *v*. — **22:** *ato: to* zb. — **32:** *zakazugem*: dla inicjału *Z* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *z*.

nyenawyszcza abo chitroszczą Tedy nyemayą od
powiedacz Alyszy gdy bi bili pozwany dowodny
3 podług vrządvr przed nas abo naszego sadzą
Tedy mayą odpowiadacz ktorym to ma bycz
dano rozmysl[e]nye a obyczaynye [wioney

6 Odawnosczy przedaney abo zasta

VStawiamy to nawieky trzymacz acz by kto
przedawszy dziedzina swą potem wnyey ch
9 czal nyeczso podług prawa pozyskowacz wsą
dze to ma vczinicz przed osmyą lyath Aczly
by tesz zastawyl dziedzina komv Atento sam abo
12 przez swe przyrodzone nyewykvpyl any przed
sąd przywyodl ysz by chczał wykvpicz do trzy
dzesczy lyath Tedy takye dziedziny przedane
15 abo zastawione podług dawnosczy lyat przerze
czonych mayą zostacz vtego komv przedany abo
[zastawiony

Twardoscz Statuth

18 Ata Statuta chczem aby myali mocz nawieky
O{d}lyath Boszego narodenya Tyssyącze{a}m
Cztyrseth czterdzesczy syodmego lyata

21 Owziączv kony abo wolow gwaltownye

ACz komv konye abo woly skot ygynsze bydlo
abo gynsze rzeczy ktorekole bądź złodzeystw
24 em abo zbogem abo gwaltem vezma Ten gdy
[p] przed rokiem otakye rzeczy a okonye przed
dwie ma lyatoma sadownye nyecziny Tedy
27 potem aczby chczał czinicz ma bycz dawnoscza
[odrzvczon

Owstecz gdy by syą zasyą do Sadzey pvsczył

30 VStawiamy tho Gdy by nasz Sądza abo Starosti

7. 30: *VStawiamy*: dla inicjału *V* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentanty *v*.
— 18. 22: *ATA*, *ACz*: dla inicjału *A* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentanty *a*.
— 19: *O{d}lyath*: litera *d* nadpisana inną ręką; — *Tyssyączem*: nad *e* inną ręką nadpisane *a*.

naszego abo woyewodi riczerzmy oktora rzecz
 osądzył gdysz nyesam sadza sadzy Ale yzgyn
 3 szymy przyniem nasądze syedzaczymy sądzy
 przyiąwszy potem rzecz chczal osadzoną wz
 trączyz tego nykt nyemosze vczinicz to wy
 6 iawszy Acz by kto wztecz do sądzy syą pv
 sczył kako osądzył Tedy sadza acz pamyata
 ma natychmyast powyedzecz abo doyvtra
 9 przerospamyatanye odloszycz [vczynyl

Kto przygany Sadzy yszby krotko

VStawiamy tesz acz ktoby przednamy abo na
 12 szymy riczerzmy skarszył na Sadzą yszby
 gego rzecz zle skazal abo gemv przyganyl rze
 kącz ysz mv krothko vczynyl Tedy Sadza swey
 15 sprawiedlywosczy ma dokonacz tymy wszemy
 ktorzy snym nasądze syedzely ktorzy poznayą
 ysz sp^{ra}wiedlywie osądzył Aczly by ten ktori tako
 18 przyganyl chczal by dokonacz tedy ma dokonacz
 szesczą swiathkow takyey czezy yako Sądza
 Aczlyby nyemogl dokonacz swiathky Abo by
 21 syą sadza wywioldl Tedy ow ktori tako przy
 gany ny oszadną rzecz ma bycz sluchan Alysz
 Sądzy zaplaczy trzy grzywny Abo torlop
 24 kvny A podsadkowy trzy wierdunky Abo
 Torlop lysy Ato acz pod sadek dokona tesz
 ysze sp^{ra}wiedlywie sskazal Aczso Sadzam ska
 27 zalysmy to tylesz panv tey wlosczy Sadzam
 panyskym acz syą wywioda o naganye
 nye kocz abo Torlop barany przepadnye

30 Orakogemstwie

VStawiamy aczby kto zakogo rączyl aten

6: *cto: -o* oznacza równocześnie przyimek *o*, por. k. 25v w. 30. — **11. 31:** *VStawiamy:* dla inicjału *V* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentanty *v*.

Zakogo raczą zaprzy syą aby zan raczono tedi
 gestly dług dwadzessczą grzywien sam włosną
 3 raką Agestly Czterdzessczy grzywien samowtor
 akaszdy wyszschy dług nato samotrzecz ma
 przysyądz swey sprawiedlywosczy

6 Ozastawie Szydowskiey

VStawiamy gdy kto rączy zakogo szydowy
 konya any wolw nyezastawial wyiawsz
 9 ysz by byla wola tego zakogo rączy Tedy ten
 zakogo raczą taka zastawą ma wykvpycz

Gdy kogo zastapą przed Sądem

12 VStawiamy tesz gdy by komv dano winą
 lubo o mala abo o wieliką rzecz a przed
 sąd pozwano Atento stoyącz przed Sadem rze
 15 cze pan my kazal tho vczynycz abo towarzysch
 Azatym pan abo towarzysch przyszedwszy y
 zastapi gy Tedy ow kogo tak zastapą
 18 bądze praw Aten czso tako zastapą ma natych
 myast odpowiedacz orzecz namowioną

Owoły y oslvszbie

21 vloszylismy ysz riczerze y slachczyczy krolestwa
 naszego polskyego nam ynaszym namye
 stnykom wzemy wkrolestwie polskyem wz
 24 brogy yako kaszdy mosze mayą sluszycz Ale
 zagranyczamy nyesą powynny wygyąwszy
 ysz bysmy gym dosycz zato vczynili abo gych pro

27 Oposagv dzewcze namyenyo^{nem} |szyly

VStawiamy aczby nyektori zemyanyn zaszy
 wota swego dzewką swą zamąsz dal
 30 posag gey dostateczny namyenywszy Tedy posz

7. 12. 28: *VStawiamy*: dla inicjału *V* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentanty *v*.
 — 21: *vloszylismy*: dla inicjału *V* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *v*.

myerczy oczczowie ta dzewka nabraczy wiączy
 nyezysze Aczliby gedna abo wiączy dzewek
 3 posmyerczy oczcza zostali Teyto dzewcze zaposag
 ma bycz oprawiono ssto grzywien przez bracją
 tey panny Aczlyby byla panna wogewodzina
 6 agymyenyne wielikye tedy Sto grzywien Ale
 gdy by bylo wiele dzewek agymyenyne male
 Tedy gymyenyne napienyadze ma bycz schaczo
 9 wano Atedy brath rodzony gestly abo Strycz
 ny [[wzawszy]] czasz kaszdey pyenyadzmy myasto
 posagv ma zaplaczycz To gest odzewkach
 12 wogewodzynych Atosz tesz chcemy odzewkach
 gynszych zemyan ysz zaswego szywata mayą
 ge wydacz zamąsz Posag gym dostateczny
 15 oprawywszy ktore posmyerczy oczcza nabraczy
 swey wiączy nyczs nyezyszą Bracza rodzo
 na abo Stryczna syostram kaszdey poczterdzesczy
 18 grzywien mayą dacz ato acz bądze wielkye
 gymyenyne Ale gdy bądze rowne gymyenyne
 tedy podług rosaczowanya częczy ktora nanye
 21 slusza pyenyadzmy ma bycz dano Brat rodzony
 abo stryczny Aczlyby tych nyebilo Tedy ktorzy
 blyszszy spokolenya są ato syostry gdyby były
 24 zamasz wydany dzerszawy abo gymyenyne
 otrzymayą Atho aczby syostri byli wyposaszony
 Ale oczecz za szywota swego dzewkam swym
 27 nagymyenyv kvpionem abo od kroła danem
 pienyadze mosze namyenyycz ktore pyenyadze
 brath zaplaczywszy syostram dziedzyczstwo
 30 sam otrzyma Ale panna zazywota oczcza
 zamasz wydana zoprawą posmyerczy oczcza
 brata nyemosze gabacz oposag Ale natem

13: *szywata*: bł. zam. *szywota*. — **20:** *rosaczowanya*: litera -s- oznacza równocześnie zakończenie przedrostka *roz-*.

Yma myecz dosycz czso gey oczecz ymacz zaszywota
 posag oprawili Aczlibi bracza zmarli abo gych
 3 nyebilo Tedy wzdy nyekako dzewka dana dzer
 szawy nyeotrzyma Ale wpokolenyv blysschy
 wyposaszy yą gymyeny odzerszy wygyawszy
 6 dzeczy nyszszych slachczyczow Abo slug abo man
 ow ktorych dzewkam posag yczasz zgymye
 nya podlug oschaczowanya wpienyądzoch
 9 ma bycz dano Adzedzyny samy otrzymaya
 Ale zakazugemy aby szadna dzewka wpuszczy
 ną nyevpadała Ale gdy kto vmrze plodv
 12 nyemayacz Tedy blyszszy pvsczyna otrzyma

Odzale oczczowskyem

VStawiamy gdy masz posmyerczy szony sw
 15 ey swoge syny oddzely zgymyenya kto
 rymto dzalv nyemogl odmowycz Agdyby taky dzal
 przed nas abo Starosti naszego nyebyl vczvyrdzon
 18 poszmyerczy oczczowey Synowie taky dzal mogą
 wzruszycz ktorzy myedzy sobą oczczowa czasz roz
 dzelyą Ale gdy by oczecz dzal vczynyl ssynmy
 21 tym obyczagem yaco pyrwey A potem druga
 szoną poyal ymyal snyą syny gynsze Tedy
 synowie przyszmyerczy szony kv cząszy oczczow
 24 ey nyemogą przystapycz Ale ta czasz sspadnye
 na syny wtorey szony Aczlyby byli dzewky tedy
 ma gym bycz obrządzono tym obyczagem yako
 27 przedtym postawiono oposag Gdy by dwa abo
 trze bracza myedzy sobą dzal vczynyli Apotem
 geden snych vmarl Tedy any bracza any
 30 dzeczy brata vmarlego nyemogą wzruszycz acz
 koły by taky dzal przemas abo naszego Starostą
 nyebyl poczwyrdzon

Ozabyczv slachczyca ykmyecza

5: *odzerszy*: P: *oderszy*. — **14:** *VStawiamy*: dla inicjału *V* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *v*. — **17:** *przed*: bł. zam. *przez*; — *Starosti*: bł. zam. *Starostą*. — **25:** *tedy*: litera *d* poprawiona z litery *g*.

ACzkoli podług prawa gest vstawiono ysze kto
 kogo zabyge tedi głowa zagłowā Alemy
 3 chcząc tho vlzycz Vstawyamy acz kto zabyge ry
 czerza Ten ma dacz gegu oczczv ymaczerzy
 trzydzessczy grzywyen Adzczom abo przyaczelom
 6 schesczdessyath grzywien Akto rany wrākā
 abo wnogā abo wnos pyathnascze Azagynszy
 palecz trzy grzywny Ale zawielky osm grzyw
 9 yen Akv kaszdemv vraszenyv tych czlonkow
 winā temv Vraszonemv rzeczonā pyathnacze
 przepadnye Aczby kto kmyecza zabył Tedy
 12 zagłowā panv czyg kmyecz trzy grzywny A Sze
 nye abo dzczem syedmy grzywien Acz lyby
 ten czso zabyge yten zabythy badā dw panv
 15 Tedy trzy grzywny myedzy sobā rozdzelya Kto
 kmyecza rany zaranā kmyeczowy pol grzywny
 apav grzywna Aczliby ten kto rany avrany
 18 ony badā dw panv Tedy panowie wynā
 myedzy sobā rozdzelyā

Ogwalcze dzewczem

21 VStawyamy acz by kto dzewkā ktorego koly
 stadla kromye woley rodziny zgwalczyl Ato
 by bylo doswiathczono tedy szywoth gegu ma bycz
 24 na mylosczy tey dzewky ygey przyaczol Aczliby
 panna abo dzewka przyzwolyła syā wżacz Apo
 tem stym wmalszenstwo wstāpyła czso yā zgwal
 27 czyl rodzyna gey posagv nyeda Gdy kto
 dzewcze maszathcze wdowie Abo ktoreykole szeny
 szysnye nadrodze napolu wlesye wdomv we
 30 wsy gwalth vczynty Agdy taka szensczysna bye
 szāncz donablyszszey wsy placząc bādze powola
 wala gwaltownyka wktorey acz znaky gw
 33 altv badā nalesony ytesz kmyecze gwaltv wo
 lanego doswiathcza Tedy taky na naszey y na

1: *ACzkoli*: dla inicjału *A* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. słabo widoczny reprezentant *a*.
 — **14:** *dw*: litera *-w* oznacza równocześnie końcówkę *-u*. — **21:** *VStawiamy*: dla inicjału *V* zostawione
 miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *v*.

przyaczol mylosczy ma bycz Aczlyby szenysczyzna
 potwarzala kogo ypowolawala ananeyey zna
 3 kv gwaltv nyenalesyono Tedy ten komv winą
 dadzą ma odydz szeszcą swiathkow takych iako
 sam Atą pothwarczą winą podobną ma bycz
 |skarana

6 **Komv by dano viną ozlodz^{eystwo}**
 VStawamy acz by kto ozlodzeystwo abo zboy
 przed Sądem byl przemoszon trzykroc abo do
 9 konan Abo rzecz kradzoną abo gwaltem wzata
 oblycznye wroczył Tedy ten nawieky swą cze
 szc straczył any szadney czczy wkrolestwie myecz
 12 nyemosze any odnas darow szadnych trzymacz
 Aczlyby komv dano wyną atego nyedokonano
 Atento swiatky syą myalby odwiescz Gdy by
 15 wgednem swiathkv vpadł tym czczy nyestraczy
 ale schcodą ma odloszycz [**czynyonem**]

Ozlodzeystwie wewsy abo napolv v

18 VStawiamy tesz acz kto zewsy pana gynszego
 wczynylby zlodzeystwo wewsy pana gynszego
 wiączyerze wstawie wrzeczce nałacze wezboszv
 21 napolv aprzekonan sadownye schkoda ma
 zaplaczycz czyge gest Apanv czyg czlek winą
 zlodzeyską ma zaplaczycz Aczby kto trawą pasł
 24 abo kosyl ten kosą abo plasz ma straczycz Agdy
 by kto drwa rąbył wlesye gynszego pana ma
 pozbycz syekyri Aczlyby ten kto byerze syekyry
 27 podlug prawa gych nyemyal gdzie chowacz Tedy
 do blyszszego dworv naszego ma ge dacz [**ny**]

Olyfye Szydowskyey odgedney grzyw

30 Llpha ktora gest strata naschego gymyeny
 Vstawiamy aby nygeden Szyd wkrolestwie
 naszym przez geden tydzien odgrzywny wiączyey

6: *ozlodztwo*: bł. zam. *ozlodzeystwo*, P: *o zlodzeystwo*. — **7. 18:** *VStawiamy*: dla inicjału *V* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentanty *v*. — **20:** *wiączyerze*: bł. zam. *wiezerze*. — **30:** *Llpha*: dla inicjału *L* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *l*.

gedno grosch nyewzał [lyesy

Gdy kto porąby drzewo wczvzdem

- 3 nyektorzy swą smyaloscą wgechawszy w
 4 lyas abo gay nyektorego zemyanyna kro
 5 mye gegeo woley drzewo wyrabywszy precz wy
 6 wasza Przeto vstawyamy gdy kto sczygego
 7 lyasa wyrąbywszy wywiesze dąb czso by są
 8 godzyl naossy Abo gdy by pospolytych drzew
 9 woz wywiozl Tedy temv Panv czyge gest
 drzewo ma pokvpycz wyną rzeczoną syedmyna
 [dzessyāt

Opotwarzy slvszebnyczy

- 12 CZastokroc przednas gest przywodzono ka
 13 ko sluszebnyczy wnaszem krolestwie zie
 14 myany Abo wsy dvchownych vcziaszayā
 15 wynalyazvyācz sobie dzywna prawa Przeto
 taky podlug pyrwych statuth ma czyrpyecz

Gdy slvga pomaga zapanem

- 18 gdy koly sluga swego pana bronyacz kogo
 vrazy zato od vraszonego abo odgego przy
 aczela nygedney myerszāczky nyema czyrpyecz

Ozabyczv Bydlyaczia

- VStawiamy tesz acz kto nyevczone bydlyā
 zabyge ten ma dacz temv czyge gest zanye
 24 trzy grzywny za Szrzebcza tesz trzy grzywny
 Agdy kto klusyā zathnye Poltory grzywny
 zasrzebcza dw lyath pyacz grzywien acz gy
 27 kto vrany Acz bādze starszy nysz dw lyath a
 badze przez kogo zabyth Tedy ten czyg gest
 szrzebyecz nacz smye przysyādz to ma zaplacycz

Odzczkowanyv lyasa ygayv

3: *nyektorzy*: dla inicjału *N* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *n*. — **5:** *wywasza*: bł. zam. *wywozsa*. — **12:** *CZastokroc*: dla inicjału *C* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *c*. — **18:** *gdy*: dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *g*. — **22:** *VStawiamy*: dla inicjału *V* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *v*. — **26. 27:** *dw*: litera *-w-* oznacza równocześnie końcówkę *-u*.

VStawiamy tesz acz gedem zdrvgym mayacz
 granicze rozgechane przegechawszy granicze
 3 wlesye drwa kvswemv poszythkv rąbal Ten
 czyg lyas gest zapyrwe ma wżacz syekyrą
 Zawtore Syekyrą plasz ysuknya Zatrzecze
 6 woly abo konye ma wżacz kromye wszey
 viny Ale gdy weszmye dwa woly abo konye
 tedy gednego ma sobie zostawycz adruge ma
 9 dacz narakoymye Aznak ma nadrzewie wy
 rąbycz tam gdzie wżal zaklad

Owyrąbieni v dąbv

12 ACz kto wczudzem gayv gedem abo dwa dąby
 wyrąby kradmye zakaszdy dąb osmy skoth
 Aczly trzy wyrąby tedy temv czyg gest gay
 15 trzy grzywny asadowy trzy przepadnye Agdy
 by male abo zapustne porąbyl Tedy cztyrzy
 skoczcz pokvpy Ale zadąb dabrowny dwa
 18 skoczcz Azachrost abo zalyatorosly telko
 ma bycz podzczekowan Acz kto drzewo sp
 czolamy porąby temv czyge gest dzenye Zaka
 21 szde grzywną a Sadowy drugą grzywna Ale
 gdy Sosnyą kromye dzenya porąby tedy pol
 grzywny A Sadowy druge pol

24 Opasyeny v dobytk

VStawiamy aby kaszdy od swiętego woycze
 cha asz doswiatego Mychala swe bydlo
 27 wstroszy myal Agdy komv szkodą vczini Tedy
 schkodą podług schaczowanya ma zaplaczycz
 swyną Sadową Acz kto zaymye czyg skoth
 30 naspasy mymo yvtro vsyebie gego nyema
 |chowacz

Opasyeny v swyny wczvdzem liesie

1. 25: *VStawiamy*: dla inicjału *V* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg reprezentanty *v*.
 — **12:** *ACz*: dla inicjału *A* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *a*.

3 acz kto Swynye wczudz lyas na szołądz pv
 sczy kromye woley Tedy ten czyg gest lyas
 za pyrwy raz ma wącz gednego wieprza a
 zawtory dw wieprzv A zatrzczy wszystkie
 swynye zayąwszy ma dacz naszemv dworv
 6 nablyszschemv ktore snamy napoly ma rozdze
 lycz Ama znak wyrąbycz nadrzewie tamo
 gdzie swynye zayął Agdy by ten czge swynye
 9 byli rzekl ysze by nyetamo gdzie znak vczynyon
 swynye zayął Tedy ten czso zayął ma sam
 przysyagą dokonacz prawdy [stwą

12 **Kaszdy ma drogą gnacz swynye napa**
 gdy by kto mającz lyas abo dabrową od
 syebie daleko Aswe swynye chczał by gnacz
 15 przez gymyenyne pana gynszego na pastwą do
 swego lyasa Ten kromye woley gego nye
 ma gnacz gynądy gedno drogą ktora gydze
 18 do lyasa Tesh chcemy myecz aczby kto doczy
 gego lyasa z myta napastwą chczał gnacz
 nabvkyew abo na Szolądz Ten [za] czygy
 21 gest lyas ma sebracz szolądz zobapol drogy
 natrzydzessczy lokyeth Aby ten czyge są swy
 nye kromye schcody mogl przegnacz do lyasa

24 **Owynach ysze syn za oczcza nye**
ma czyrpiecz
 gdy swiąte pysmo swiąthczy ysze syn nye
 27 ma czyrpyecz zaoczczza any oczecz za
 syna Przeto chcem aby oczecz za złego syna
 any syn za oczcza Any brath rodzony za
 30 brata Any szadny przyaczel zaprzyaczela
 nyeczyrpyal Nyszlyby oczecz ssynem abo
 brath zbratem wgednem zlem vczynkv bylyby

1: *acz:* dla inicjału *A* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *a*. — **4:** *dw:* litera *-w-* oznacza równocześnie końcówkę *-u*. — **8:** *czge:* bł. zam. *czyge*. — **13. 26:** *gdy:* dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentanty *g*.

Vvynyeny ktorzy podlug vyny mayą bycz skara
 ny Aczlyby kto zloscz sam którą vcziny Tedy częsz
 3 gymyenyia która by nany myala bycz nasche
 mv stolv ma bycz za taką zloscz przysadzona

Owielikyey vinye syedmnadzesyath

6 gdyby kto nadgechawszy wdom nyektorego
 zemyanyna przed oblycznoszą dzieczy gezo
 zabyl ten vina pyatnadzescza ma zaplaczyz
 9 Apomocznyk kaszdy tylesz ma dacz sądowy sye
 dmnadzescza A dzieczem zabytego pyatnadzescza
 ma zaplaczyz

12 Oktore rzeczy tą vina badą karany

TA vina syedmnadzescza rzeczona nyemylosczy
 wa ta vina czy mayą pokvpycz kto po
 15 rąby trzy sosnye kto trzy kopcze granyczne ro
 sypye kto trzy drzewa sepczolamy porąby kto
 myod kradnye abądze przekonan Poszescza
 18 gdy bądze przekonan Kto gwalt vcziny yzaby
 ge kogo weusy abo nadobrowolney drodze kto
 dzewcze abo nyewiescze gwalt vcziny [vyna

21 Ozbiegłem zziemye komv by dana

VStawiamy tesz aczby nyekomv dawszy wyna
 aczkoly przed nas gy pozwano abo naszego Sta
 24 rostą ategoto nyechczano przypuszczycz kv oczy
 szcienyv swey nyewynnosczy przez nas abo nasze
 go starosta Atento dla tego nyepzypvszczenya
 27 zabieszal by Przeto aby zabieszanye abo sgechanye
 takye gemv nasromotą {nye}obroczo Vstawyamy
 aby ten komv bysmy abo nasch Starosta tako
 30 vczynyli Tedy ma poswiatczyz nanas abo na
 naschego starostą przed byskvpem poznanskym
 Abo proboszczem yszesmy gezo abo nasz Starosta
 33 kv oczyszczenyv nyechczeli przypuszczycz Starosta tesz

1: *Vvynyeny*: P: *vyynnemi*. — **6:** *gdyby*: dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *g*. — **13:** *TA*: dla inicjału *T* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *t*. — **15:** *rosypye*: litera *-s-* oznacza równocześnie zakończenie przedrostka *roz-*. — **22:** *VStawiamy*: dla inicjału *V* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *v*. — **25:** *przez*: bł. zam. *przed*.

temv abo takimv zbiegowy mosze dacz myr vpew
 nywszy gy za szecz nyedzel tento Starosta przedna
 3 my abo naszymy namyestnyky Abo naszymy wo
 gewodamy sprawiedlywosczy gemv mayą schvkacz
 Acz lyby tego nyemogl myecz yszby mv dano dzien
 6 kv oczyszczeni v Tedy starosta ten ysti Abo wogewo
 da tego zbiega gleytowacz swą moczą yprzewiescz
 asz nagranyce zemye ktorysz to zbieg wrocze od
 9 swego wyszczą skrolestwa abo zzemye nagranicz
 ach badacz krolestw any zemyanom schkody ma
 nyecznicz Ale szona gego wtem rocze spokogem
 12 wgymyenyv gego nyeporvszona ma myeskacz
 Agdy ten rok mynye aczby tento zbieg wnoczy
 abo wednye zemyanom skody czinil zato swey
 15 czczy nyestraczy Atesz aczby yąth nygedney smyer
 czy zato nyema czyrpiecz Ale yąty ma bycz nam
 abo naszym Starostam postawion ay zato przez
 18 nas szadną wyną nyema bycz karan Ale ge
 mv ma bycz dan sąd na sprawienye Agdy
 by nyechczal stacz kv sadv Ale kryiącz syą
 21 postronam zemyanom schkody bądźze czynyl
 Tedy gego grody ymyasta ywsy nam mayą
 bycz przyłączony Agynsze gymyenyne pospoli
 24 te myedzy namy y ryczermy naszymy napoli
 ma bycz rozdzelono Agdyby byl yąť przez
 kogo naszego anam wydan tedy ten ma
 27 bycz na naszej lascze telko przyaczele tako
 yatego temv czso gymye {a} nam vyda nygedney
 lsczywosczy nyemayą czynycz any nyeprzyiasny
 30 tegemney abo yawney vkazowacz podnaszą
 myloszczą Ale szona tako yątego wswem wie
 nye ma myeszkacz abo przedacz przez przekazy

33 **Ozbiegłem kmyeczv tv patrz**

10: *krolestw*: litera *-w* oznacza równocześnie końcówkę *-u*. — **24:** *ryczermi*: tak w rkpsie.

VStawiamy acz by odnas abo odnaszych podda
 nych kmyecze wnoczy zbieszą dziedzini
 3 Tedy rzeczy ktorich odbieszą wswych domoch
 pan dziedzyczny ty wszytky otrzyma Apan
 podktorego są on zbiegli sklony kmyecza
 6 sewszythkymy rzeczamy y zwyńa rzeczona
 pyathnadzessza ma wrocycz Ato tako aczby
 kmyecz kv panv odktorego zbiesz nyemyal
 9 nyktorey wini pyrwey wypysaney ktore
 tesz tv chcem postawycz Ato napyrwey
 gdy Pan o swą winą bądze wklyätwie ak
 12 myeczom pogrzeb bądze zapowiedzan Druge
 gdy pan nyektory gwalt czynyl wdzedzynye
 to gest o panye abo o panny gdy by to bylo y
 15 awno Tedy nyetylko rodzina takyey vczynsny
 oney Ale ywszystka wiesz nyetylko wnoczy
 ale ywednye mogą wstacz Ataky pan nyemo
 18 sze gych wczagnacz Tesz gdy by kmyecze o
 panową winą często dzeczskowany mogą
 zbieszecz odtakiego pana Ale kromye tych
 21 wyn kmyecz nyemosze zbieszecz gedno alysz
 by dom dobrze zbudowal y ogrodzyl a dobrze
 osadzyl Agdy ktori kmyecz wolą przygmye
 24 podktorym panem Tedy yle lat bądze vszyw
 al woley tyle lat ma panv wyplaczycz
 czynsch podlug polskyego prawa Aczkoliby
 27 syadl na nyemyeczskyem prawie tesz nyemo
 sze odydz Alysz czynsz wyplaczy tyle lyath
 yle woley vszywal Agescze taky nyemosze
 30 odpana gydz alysz myasto syebie tako boga
 tego posadzy rolyą osyawszy oszymyną y ya
 rzyna polyą wszytky wykopawszy tosz wolno
 33 mosze precz gydz

1: *VStawiamy*: dla inicjału *V* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *v*.

**Gednym Prawem maya sadzycz
wewszystkych zyemyach krolewskych**

- 3 Quod aliquo Castellanorum iudicia non debent fieri
gdysch spodpharzy zlych lyvdzy bywa
rozdzielenye Slvsche vstawycz aby prawa
6 nyektorych panystw kthorych zaplata tylko
napothwarzy zalyeszy owszeyky ge sskazycz

Vno Iure in omnibus terris regni debent iudicare

- 9 gdysz podgednym krolem abo Panem geden
lud poddany nyema rozmagitego prawa
poszywacz aby nyebyl jako dzyw rozmagite
12 glowy mayacz Potrzebno pospolitemv dobre^{mv}
aby gednym y gednakym prawem tako wkra
kowye jako wpolsce byly sadzeny [na

- 15 **Kasdy zbroynye ma slvszycz nawoy**
alye ysz wzbroynem riczerstwye czesz kro
lewska y wszego krolewstwa zalyeszy
18 Powynyen kaszdy slyaczycz podlug moczny
gymyeny swego y przychodow przepospo
lyte dobre pewnymy lyvdzmy zbroynymy
21 slvszycz Gdysz gych gymyeny wpokoyv gest
y przez wschego gabanya

O monecze wkrolewstwy

- 24 gdysz g{e}den krol gest Gedno prawo I
gedna moneta wewszystkyem krolewstwy
ma bycz ktora ma bycz wyeczna y dobra
27 w wadze aby tym wyaczey byla wdzaczna I
przygemna

Pro culpa domini

3: *quod aliquo... non debent fieri*: tak w rkpsie, dopisane chyba inną ręką na górnym marginesie ze wskazaniem właściwego miejsca po polskim tytule. — **4:** *gdysch*: dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *g*; — *spodpharzy*: tak w rkpsie; — stąd do końca może inną ręką. — **9. 24:** *gdysz*: dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentanty *g*. — **16:** *alye*: dla inicjału *A* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezenant *a*.

O wyna panyską kmyecz nyema bycz{czadzan}

SPrawa boszego gest ysz zloscz gednego nyema
 3 bycz schkodna drugemv Vstawą tą ma bycz
 dzerszano ysz owyna albo rakogemstwo panyskye
 kmyecz nyema bycz czadzan Ale gestly czso pan
 6 abo slachta komv wynyen ma zaplaczycz zwlosnego

O rakowym nyewybawyonem przez dlvsz

isz zlacznosczy obwyżazana kv [nyka
 9 wyelgym schkodam lyvdze przychodzą Ma
 sprawa bycz dzerszano ysz acz ktho raczy zaprzya
 czela swego pewne pyenyadze Agdyby nyezapla
 12 czyl a czas abo rok przydze dla tego nyema gemv
 stacz naschkodze any na sskasye any nagospodze
 nazawadze stacz Ale gestly mały dlvg ma mv
 15 dan bycz zaklad A gestly by wyelgy tedy rakoy
 mya ma syą mv w wyazacz w gymyenye jako
 dlug gest wyelgy a onemv dacz komv wynyen

O gygranyv kostek

alye ysz gygranye kostek wyle sp^{ra}wyedlywych
 y gynschych lyvdzy dobrych schkodzy y ganyby
 21 dla czego ma bycz dzerszano ysz gygranye kostek
 openyadze gotowe ma bycz a nye nadlvg
 A zwyklo tesz wyle lyvdzy wgnyw sya zasze
 24 gacz a chcacz syą pomszczycz naprzeczywo onym
 czso zyskwyą gygraya nad gymyenye albo nad
 pyenyadze gotowe bo nyetak ge vczaszayą go
 27 towe pyenyadze jako gymyenye Aprzeto nye
 ma bycz gygrano gedno ogotowe

2: *Sprawa:* dla inicjału *S* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *s*. — **8:** *isz:* dla inicjału *I* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. wpisany słabo czytelny reprezentant *i*. — **13:** *sskasye:* tak w rkpsie. — **19:** *alye:* dla inicjału *A* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *a*.

**Szydowe nyemayą nazapysy pye
nyądy poszyczacz**

- 3 gdysz vmysl Szydowsky nato nastogy zaw
szdy aby krzeszyanystwo nyetylko w wye
rze ale y wgymenyv znyszyl a s kazyl
6 Slvschno vstawycz aby daley szadny szyd krze
szyanynowy w krolewstwye naschem swych
pyenyadzy nazapysy abo nalysty nyedawal
9 Ale tylko na zaklad dostateczny ma dacz pod
lug swyczaya dawno dzerszanego

Kasdy ma swego wolno poszywacz

- 12 gdysz wszythka prawa zakazvya gwalty
Slvschno krolewskyey wyelmosnosczy
Zakazacz aby gyadacz zwoyny do domow
15 swych albo wewlosnych potrzebach są ly
ksyaszata Ryczerze albo gynschego rzadv lyv
dze sobye nyemayą nyczs gwaltem bracz any
18 szadnego gwaltv czynycz Any mayą przypadzacz
kogo kv przedanyv Ale kaszdy ma wolno
rzeczy swych vszywacz yako mv lyvbo

**Gyadacz nawoyną vmyerny po
karm ma bracz konyem**

- Ysz slyachta znyerzadnego ryczerstwa
24 wyaczey wlosną zyemya nysz nyeprzyia
czelską zwykly spvstoschacz Vstawyamy aby
gydacz nawoyna w wlosney zyemy nyewyaczey
27 konyem maya bracz gedno rowny pokarm

3. 12: *gdysz*: dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentanty *g*. — **5:** *s kazyl*: tak w rkpsie. — **23:** *Ysz*: dla inicjału *Y* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *Y*. — **27:** między *bracz* a *gedno* przekreślone, zapewne dwie, nieczytelne litery.

O oczyszczeniu slyacheczstwa naganyo{nego}

VStawamy acz by ktho byl naganyon ysby
 3 nyemial prawa riczerskyego Ten naganyo
 ny dw starczv swego rodzaya obyczajem daw
 nym po oczczv Adrvgv dw starczv gynszego ro
 6 dv A trzeczv dw trzeczego rodv obyczajem
 swyklym kv otrzymanyv prawa riczerskyego
 |ma wyesch

O braczy kako syostry

9 **mayą wydawacz**
 Esz vstawyamy Acz ktory ryczerz albo
 slyachczycz stego swyata szedlby ma
 12 yącz syny y dzewky Tedy bracza swe syo
 stry mayą zamasz wydacz sposagem zwyk
 lym Paklyby [[dzyewek]] {synow} nyemial gedno dzew
 15 ky tedy nadzewky ma pascz gymyenyie wszyst
 ko oczczowskye A aczby braczya strygeczna
 gymyenyie otrzymacz chczely tedy panosstwo
 18 podlug samnyenya dziedzyczstwo ma oscha
 czowacz A od dnya schaczvnkv przerzecz
 na bracza strygeczna syostram przez rok
 21 pyenyadze gotowe podlvg schaczvnkv za
 placzycz mayą Agestly wrok zaplaczycz
 zamyeschkayą tedy dzewky wyecznye
 24 dziedzyczstwo osyagną

O Rokv wylkyego dlvgv zapłaty

dysz wylkyi swar czastokroc o
 27 wylkyi {czasky} dlvd pyenyadzy bywa
 yako o szesczdzy{e}ssyath o trzyssta albo

2: *VStawamy:* dla inicjału *V* zostawione miejsce na początku dwóch w., na marg. reprezentant *v*. — **3:** *naganyony:* w rkpisie litera *o* zamazana. — **4. 5. 6:** *dw:* litera *w* oznacza równocześnie końcówkę *-u*. — **10:** *Esz:* dla inicjału *T* zostawione miejsce na początku dwóch w., reprezentanta brak. — **26:** *dysz:* dla inicjału *G* zostawione miejsce na początku dwóch w., reprezentanta brak. — **27:** *wylkyi:* nad tym wyrazem nadpisane *czasky*, co P podaje w nawiasie; — *dlvd:* bł. zam. *dlvg*.

wyączey tako wyelyky dług naczas krothky
trudno mosze bycz zaplaczon Zlasky vstawya
3 my aby nakaszdy tydzien rok zapłaty byl
poloszon O pyrwy rok pewne nyedzele Odrvgy
rok drugye nyedzelye Tysze obyczagem
6 sskazvgem gdy ktho wgynney zyemy gest
abądze pozwan na rok zdany stacz paklyby
tak zaty nydzelye nyestal tedy sądza kv
9 zdanemv skazanyv ma podz nyedbayacz
tego to pozw et cetera alleluia

8: *nydzelye*: bł. zam. *nyedzelye*. — **10:** *pozv*: litera *-w* oznacza równocześnie końcówkę *-u*.